

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา
กองทุนหมู่บ้านราษฎร์สามัคคี หมู่ 8 ตำบลคลองม่วง
อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา

นายศัตรา ศรีศิริ

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต
สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
ปีการศึกษา 2544

บทคัดย่อ

ศัตรา ศรีศิริ : การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษากองทุนหมู่บ้าน
ราษฎร์สามัคคี

อาจารย์ที่ปรึกษา: อาจารย์ ดร. วีรชัย อาจหาญ

ISBN...

การจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นโครงการหลักและเร่งด่วนตามนโยบายของรัฐบาล โดยมีปรัชญาในการสร้างจิตสำนึกความเป็นอยู่ของชุมชนและท้องถิ่น โดยชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคตและจัดการหมู่บ้านและชุมชนให้เป็นคุณค่าและภูมิปัญญาของตนเอง ด้วยมั่นใจว่าจะช่วยลดความยากจนและนำไปสู่การสร้างงานสร้างรายได้ให้แก่ประชาชน และเพื่อให้ท้องถิ่นมีขีดความสามารถในการจัดระบบและบริหารจัดการการเงินกองทุนของตนเอง โดยให้บัณฑิตกองทุนเป็นผู้ประเมินซึ่งวัตถุประสงค์ในการประเมิน คือ เพื่อทราบและมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานและกระบวนการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านรวมถึงศึกษาศักยภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านเพื่อทราบถึงปัญหาและอุปสรรคของกองทุนหมู่บ้านราษฎร์สามัคคี โดยใช้ชีพชีโมเดลเป็นรูปแบบในการประเมิน และใช้ บร.1-บร.12 เป็นเครื่องมือในการประเมิน การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการสังเกต การสัมภาษณ์ และการจัดเวทีชาวบ้าน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของกองทุนหมู่บ้านราษฎร์สามัคคีส่วนใหญ่ชาวบ้านไม่เข้าใจการทำงานของคณะกรรมการ สมาชิกต้องการกู้เงินจำนวนมาก ๆ ในด้านการบริหารงานของคณะกรรมการกองทุนเป็นไปได้ด้วยดี ชาวบ้านได้มีการพึ่งพาตนเองเช่นกระบวนการสรรหาคณะกรรมการกองทุน การร่างระเบียบ กองทุนซึ่งมีการประชุมทุกเดือนเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน การเกิดกองทุนหมู่บ้านราษฎร์สามัคคีขึ้นได้นั้น เริ่มจากชาวบ้านมีความสามัคคีร่วมมือกันประสานงานจัดตั้งกองทุน และมีความต้องการอยากให้มีกองทุนเกิดขึ้นเพื่อที่จะได้มีเงินทุนในประกอบอาชีพ อีกทั้งคณะกรรมการกองทุนก็มีคุณสมบัติครบถ้วนตามระเบียบคณะกรรมการกองทุนและความพร้อมและความเต็มใจที่จะเข้าร่วมบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านให้มีความเข้มแข็งและยั่งยืน มีชาวบ้านสมัครเป็นสมาชิกกองทุนเพิ่มมากขึ้นตามลำดับมีการวางแผนจัดสรรผลประโยชน์จากกองทุนเพื่อพัฒนาหมู่บ้านทั้งพัฒนาคนและพัฒนาสิ่งแวดล้อมปัจจัยด้านบวกที่ส่งผลให้กองทุนหมู่บ้านราษฎร์สามัคคีบรรลุเป้าหมายได้แก่ ลักษณะความเป็นอยู่แบบเครือญาติกันทั้งหมู่บ้าน ซึ่งก่อให้เกิดความรักใคร่ปรองดองทุกครอบครัว มีอาชีพและมีรายได้ที่จะเลี้ยงครอบครัวได้อย่างพอเพียงโดยไม่มีการอพยพย้ายถิ่นไปทำงานที่อื่นทำให้เกิดความอบอุ่นและความสุขภายในครอบครัว ประกอบกับผู้ใหญ่บ้านที่เป็นผู้นำมีความเสียสละ

มีคุณธรรมและมีความยุติธรรมเป็นที่เคารพรักของชาวบ้าน ปึงจั้ยด้านลับ ที่จัดขบวนการบรรลุป่า
หมายของกองทุนหมู่บ้านราษฎรสามัคคี ไคแก่ หนี้สินเดิมของชาวบ้านก่อนที่จะมีกองทุนเงินล้าน
เข้ามา เช่น หนี้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ การเกษตร (ธกส) และหนี้รายทุนนอกระบบ
โดยเฉพาะหนี้สินเดิมของสมาชิกผู้กู้เงินกองทุน เกิดองค์กรเครือข่ายเชื่อมโยงการเรียนรู้ระหว่าง
กองทุนหมู่บ้านราษฎรสามัคคีกับกองทุนอื่น ๆ ในตำบลคลองม่วง โดยมีคณะกรรมการระดับ
อำเภอ และบัณฑิตกองทุนหมู่บ้านตำบลคลองม่วงร่วมกันจัดเวทีระดับตำบลเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้
ประสบการณ์ และการแก้ปัญหาร่วมกันของตัวแทนชาวบ้านตำบลคลองม่วง และตัวแทนคณะ
กรรมการกองทุนแต่ละหมู่บ้าน ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของประชาชนในหมู่บ้านราษฎรสามัคคี มา
จากความซื่อสัตย์ต่อตนเองไม่มีการคดโกงกันภายในหมู่บ้าน โดยเฉพาะเรื่องการชำระหนี้ การที่
ประชาชนในหมู่บ้านมีงานทำ มีรายได้ทุกครอบครัวทำให้ศักยภาพด้านฐานะการเงินของชาวบ้านมี
ความมั่นคง การมีความเป็นอยู่แบบเครือญาติทำให้เกิดความช่วยเหลือเกื้อกูลกัน โดยเฉพาะการ
ช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสภายในหมู่บ้านก่อให้เกิดความสามัคคีซึ่งเป็นผลให้กองทุนหมู่บ้านมีความ
เข้มแข็งและยั่งยืน ผลกระทบโดยตรง สมาชิกผู้กู้เงินไปสามารถลงทุนประกอบอาชีพมีรายได้เพิ่ม
ขึ้นในครอบครัว ทำให้เกิดการจ้างงานขึ้นในหมู่บ้านสมาชิกสามารถปลดเปลื้องหนี้สินได้หมด
โดยเฉพาะหนี้เงินกู้นอกระบบผลประโยชน์จากกองทุนไว้ให้สมาชิกกู้ยืมต่อไปในอนาคต ผล
กระทบโดยอ้อม มีเงินหมุนเวียนภายในหมู่บ้าน เกิดการซื้อขายแลกเปลี่ยนอุดหนุนเกื้อกูลกันก่อ
ให้เกิดความผาสุกในทุกรอบครัว ช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากของประเทศอีกระดับหนึ่ง

สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ

ปีการศึกษา 2544

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

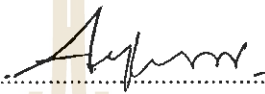
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ร่วมปรึกษา.....

หน้าอนุมัติ

อาจารย์ที่ปรึกษา และกรรมการสอบได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาการจัดการและการประเมินโครงการของสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ได้

อาจารย์ที่ปรึกษา

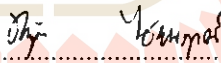

(อาจารย์ ดร.วีรัช ออหาญ)

กรรมการสอบ

(อาจารย์อุษณีย์ กิตกำธร)

(นางสาวทิพย์สุดา ไชยพุดก)

อนุมัติให้สารนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาการจัดการและการประเมินโครงการ

(รองศาสตราจารย์ทองพร ทาเจริญศักดิ์)

คณบดีสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม

วันที่

เดือน - 8 ปี.ค. 2545 พ.ศ.

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์นี้สำเร็จได้ด้วยดี ผู้ประเมินขอกราบขอบพระคุณ คณาจารย์ ผู้นำชุมชน และ
กลุ่มบุคคลต่าง ๆ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลืออย่างดี ทั้งในด้านวิชาการ และด้านการ
ดำเนินงานประเมิน ดังนี้

อาจารย์ ดร. วีรชัย อาจหาญ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

อาจารย์ ดร.พัฒนา กิตติอาษา และคณาจารย์ประจำสาขาวิชาศึกษาทั่วไป สำนักวิชา
เทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ที่ให้คำแนะนำปรึกษาทางด้านวิชาการ
พัฒนากรอำเภอและปลัดอบต. ที่ให้คำปรึกษาด้านการปฏิบัติงานในพื้นที่

นายอำเภอ ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน ประธานกองทุนหมู่บ้านและคณะกรรมการกองทุนที่
ให้ข้อมูล และอำนวยความสะดวก และขอขอบคุณชาวบ้านตำบลพญาที่ให้ความร่วมมือในการ
ตอบคำถามต่าง ๆ

ท้ายนี้ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ที่ให้การเลี้ยงดูอบรมส่งเสริมการศึกษาเป็นอย่างดี
ตลอดมา จนทำให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในชีวิต

นายศัศตรา ศรีศิริ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
หน้าอำนวยการ.....	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	ง
สารบัญ.....	จ
สารบัญภาพ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ซ
บทที่ 1 บทนำ	.
1.1 หลักการและเหตุผล.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ.....	2
1.3 กรอบความคิดทฤษฎี.....	2
1.4 วิธีดำเนินการ.....	4
1.5 ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมินโครงการ.....	4
บทที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง	
2.1 นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์.....	5
2.2 ระเบียบที่เกี่ยวข้อง	
2.3 ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง.....	7
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ	
3.1 วิธีการประเมินโครงการ.....	15
3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	16
3.3 ตัวแปรและตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินโครงการ.....	17
3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ.....	24
3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	25
3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	25

สารบัญ

หน้า

บทที่ 4 ผลการติดตามการประเมินโครงการ

4.1 ผลการประเมินบริบทชุมชน.....	33
4.2 ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม.....	43
4.3 ผลการประเมินเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้รู้.....	43
4.4 สรุปผลการบรรลุวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ.....	53

บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

5.1 วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ.....	56
5.2 วิธีการดำเนินการ.....	56
5.3 ผลการดำเนินการ.....	56
5.4 อภิปรายผล.....	57
5.5 ข้อเสนอแนะ.....	59

บรรณานุกรม.....	60
-----------------	----

ภาคผนวก.....	62
--------------	----

ภาคผนวก ก ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุน.....

หมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544

ภาคผนวก ข แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุน.....

หมู่บ้านและชุมชนเมือง

ภาคผนวก ค แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุน.....

หมู่บ้านและชุมชนเมือง

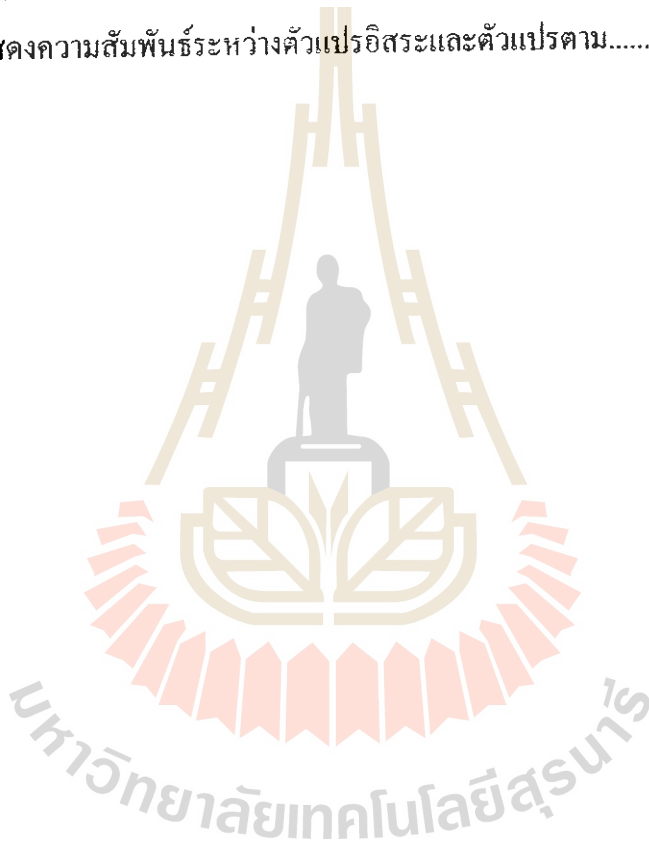
ภาคผนวก ง ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน.....

ภาคผนวก จ แบบรายงานการเก็บข้อมูล บร. 1-บร. 12.....

ภาคผนวก ฉ แผนที่ตำบลและหมู่บ้าน.....

สารบัญภาพ

	หน้า
แผนภาพที่ 1 – 1 แสดงความคิดพื้นฐานการประเมินของสคฟเฟิลบีม.....	3
แผนภาพที่ 2 – 1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการประเมินและ..... การตัดสินใจของสคฟเฟิลบีม	14
แผนภาพที่ 3 – 2 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม.....	18

สารบัญตาราง

หน้า

1. ตารางสำหรับวิเคราะห์โครงการ.....	12
2. การเลือกกลุ่มประชากร.....	16
3. แสดงวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลและแหล่งข้อมูล.....	22
4. สัดส่วนรายได้ของประชากรในประเทศที่มีรายได้ต่ำและปานกลาง	32
5. คุณค่าการค่าของประเทศไทย ปี พ.ศ. 2530-2539	28
6. จำนวนร้อยละของประชากรจำแนกตามลักษณะของประชากร	34
7. แสดงแหล่งน้ำในหมู่บ้านและสภาพการใช้งาน	35
8. แสดงลักษณะการประกอบอาชีพของครัวเรือน (ร้อยละ) และรายได้เฉลี่ย ของครัวเรือน	35

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

การจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นโครงการเร่งด่วนตามนโยบายของรัฐบาล โดยมีปรัชญาในการสร้างจิตสำนึกความเป็นอยู่ของชุมชนและท้องถิ่น โดยชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคต และจัดการหมู่บ้านและชุมชนให้เป็นคุณค่าและภูมิปัญญาของตนเอง มีการเกื้อกูลผู้ด้อยโอกาสในหมู่บ้านและชุมชน เป็นมาตรการหนึ่งในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจและสังคมอย่างเป็นรูปธรรมให้ ได้ผลที่ชัดเจนและรวดเร็วเพื่อให้ท้องถิ่นมีขีดความสามารถในการจัดระบบและบริหารจัดการ การเงินกองทุนของตนเอง ช่วยลดความยากจนและนำไปสู่การสร้างงาน สร้างรายได้สร้างอาชีพให้แก่ ประชาชน เพื่อสร้างศักยภาพในการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านสังคมและเศรษฐกิจของประชาชน ในหมู่บ้านและชุมชนเมืองในการพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน และยังเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจระดับราก ฐานของประเทศอีกด้วย ทำให้ประชาชนทั่วประเทศมีสภาพชีวิตเศรษฐกิจสังคมที่ดีขึ้น เป็นไปตาม แนวพระราชดำริของในหลวง “เศรษฐกิจแบบพอเพียง”

เพื่อให้นโยบายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองบรรลุเป้าหมายรัฐบาลจึงได้อนุมัติงบประมาณให้ดำเนินการโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ซึ่งหมู่บ้านราชภัฏสามัคคี หมู่ที่ 8 ตำบลคลองม่วง อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ได้จัดตั้ง กองทุนแล้วเสร็จ และได้รับอนุมัติให้ตั้งกองทุนพร้อมกับการจัดสรร โอนเงินเข้ากองทุนหมู่บ้านแล้ว เพื่อที่จะให้ทราบว่าโครงการกองทุนหมู่บ้านนี้บรรลุวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใด จึงมีการประเมิน และทำสารนิพนธ์ในฐานะที่เป็นนักศึกษาบัณฑิตกองทุน หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาการ จัดการและประเมินโครงการในโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง ได้ปฏิบัติในพื้นที่ หมู่บ้านราชภัฏสามัคคี หมู่ที่ 8 ตำบลคลองม่วง อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ได้ระยะหนึ่งแล้ว จึงรับผิดชอบในการประเมินและเรียบเรียงเป็นสารนิพนธ์ (Substantive Report) ฉบับนี้

1.2 วัตถุประสงค์การประเมินโครงการ

1.2.1 เพื่อทราบว่ากระบวนการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านราชภัฏรำไพพรรณี หมู่ที่ 8 บรรลุเป้าหมายมากน้อยแค่ไหน

1) ท้องถิ่นชุมชนมีกองทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาอาชีพสร้างงานสร้างรายได้หรือสวัสดิภาพของสมาชิก

2) ท้องถิ่นมีความสามารถในการบริหารจัดการกองทุน

3) ท้องถิ่นชุมชนมีกระบวนการพึ่งพาตนเอง โดยการเรียนรู้และคิดริเริ่ม เพื่อแก้ปัญหาของตนเอง มีการสร้างศักยภาพตนเอง และมีการสร้างเศรษฐกิจแบบพอเพียง

4) เศรษฐกิจระดับฐานรากของประเทศได้รับการกระตุ้น และมีภูมิคุ้มกันกับทั้งสังคมก็มีภูมิคุ้มกัน

5) ประชาชนในท้องถิ่นมีศักยภาพ และความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคม

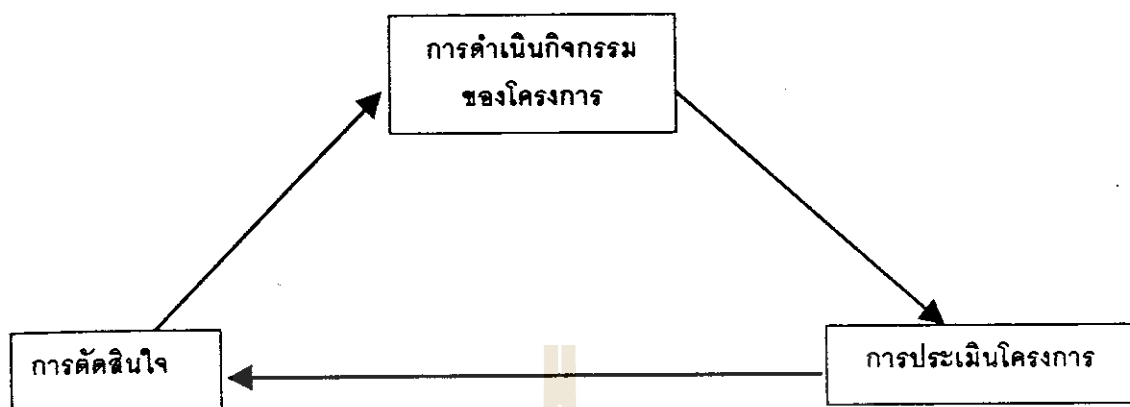
1.2.2 เพื่อทราบว่าปัจจัยด้านบวกและปัจจัยด้านลบ ที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุเป้าหมายดังกล่าวมีอะไรบ้าง

1.2.3 เพื่อให้กระบวนการทำสารนิพนธ์เป็นกระบวนการสร้างเครือข่ายองค์กร เพื่อการเรียนรู้ซึ่งมีความเชื่อมโยงระหว่างกันภายในชุมชนท้องถิ่นระดับหมู่บ้าน ระดับตำบล และระดับประเทศ

1.2.4 เพื่อให้ได้ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชนพื้นที่เป้าหมายบร.7 (ภาคผนวกจ-7) และเพื่อทราบข้อมูลระดับความเข้มแข็งของชุมชนตามตัวชี้วัดที่ทางกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกำหนด บร.2(ภาคผนวกจ-2)

1.3 กรอบแนวคิดทางทฤษฎี

กรอบความคิดทฤษฎีที่จะใช้เป็นกรอบในการศึกษาและใช้ในการสนับสนุนการอธิบายปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่พบจากการศึกษาครั้งนี้ คือ วิเคราะห์และตัวแบบ (Model) ของการศึกษาเพื่อการประเมินความสำเร็จของโครงการหรือหน่วยงานต่าง ๆ (Amitai Etzioni, 1964 :1 อ้างในกรณี กิริติบุตร, 2529 : 1) กิปสันและคณะ (Gibson and others, 1979 : 27) เสนอแนะว่าการประเมินประสิทธิภาพการบริหารจัดการที่เหมาะสมที่สุดคือการใช้แนวความคิดทฤษฎีระบบเป็นตัวแบบหรือเครื่องมือในการวิเคราะห์ การวิจัยครั้งนี้จึงใช้แนวคิดทฤษฎีระบบแบบ CIPP Model ซึ่งเป็นแนวคิดและรูปแบบการประเมินชีพของสตฟเฟิลบีม (Stufflebeam's CIPP Model) สตฟเฟิลบีม กล่าวว่า “การประเมินเป็นกระบวนการของการระบุ หรือกำหนดข้อมูลที่ต้องการ รวมทั้งการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ต้องการ รวมทั้งการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลและนำข้อมูลมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ให้เกิดสารสนเทศที่มีประโยชน์เพื่อนำเสนอสำหรับใช้เป็นทางเลือกในการตัดสินใจ” โดยมีแนวคิดพื้นฐานคือ (Stuffle beam, 1971)

แผนภาพที่ 1-1 ความคิดพื้นฐานการประเมินของ สต๊ฟเฟิลบีม

แนวคิดที่ใช้ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านนี้ คือ ต้นแบบทางความคิดเชิงระบบที่ เรียกว่า “ชิฟฟ์โมเดล” (CIPP Model) ซึ่งเป็นแนวความคิดตามรูปแบบการประเมินของ สต๊ฟเฟิลบีม (Stufflebeam) ซึ่งมีอักษรย่อที่มีความหมายดังนี้

C	ย่อมาจาก	Content	คือ บริบทรายบุคคลและหมู่บ้าน
I	ย่อมาจาก	Input	คือ ปัจจัยนำเข้า
P	ย่อมาจาก	Process	คือ กระบวนการ
P	ย่อมาจาก	Product	คือ ผลผลิต

ซึ่งรูปแบบของชิฟฟ์โมเดล (CIPP Model) นี้ สต๊ฟเฟิลบีมได้กำหนดประเด็นการประเมินออกเป็น 4 ประเภท คือ

1) การประเมินสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation : C) เป็นการประเมินก่อนการประเมินโครงการ เพื่อพิจารณาหลักการและเหตุผล ความจำเป็นที่ต้องการดำเนินโครงการ ประเด็นปัญหาและความเหมาะสมของเป้าหมายโครงการ

2) การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation : I) เป็นการประเมินเพื่อพิจารณาความเหมาะสมของความพอเพียงของทรัพยากร อาทิ จำนวนคน งบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์รวมทั้งเทคโนโลยีและแผนการของการดำเนินโครงการ

3) การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation : P) เป็นการประเมินเพื่อหาความบกพร่องของการดำเนินการที่ใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนา แก้ไข ปรับปรุง ให้การดำเนินการในช่วงต่อไปมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยมีการบันทึกไว้เป็นหลักฐานทุกขั้นตอน

4) การประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น (Product Evaluation : P) เป็นการประเมินเพื่อเปรียบเทียบผลผลิตที่เกิดขึ้นกับจุดประสงค์ของโครงการ รวมทั้งพิจารณาในประเด็นของการยุบ เลิก ขยาย หรือการปรับเปลี่ยนโครงการ

1.4 วิธีดำเนินการ

- 1) ศึกษาเป้าหมาย สภาพการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านราษฎรสามัคคี หมู่ที่ 8 ตำบลคลองม่วง อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา
- 2) ศึกษาสภาพการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านในชุมชนท้องถิ่นที่ผู้ทำสารนิพนธ์ปฏิบัติงานอยู่
- 3) ใช้ชีพชีพโมเดลวิเคราะห์กองทุนหมู่บ้าน และกำหนดตัวบ่งชี้ตลอดจนตัวแปรที่จะทำการเก็บข้อมูล
- 4) เก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้ปร.(ดังภาคผนวก จ) และจากการสำรวจเพิ่มเติม การปฏิบัติงานในพื้นที่และแหล่งข้อมูลจากส่วนราชการและเอกชน
- 5) วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากหมู่บ้านราษฎรสามัคคี จะเป็นข้อมูลเชิงปริมาณและคุณภาพโดยการวิเคราะห์จะใช้แนวความคิดรูปแบบ ชีพชีพโมเดล เป็นหลักในการวิเคราะห์
- 6) สรุปข้อมูลที่ได้และเรียบเรียงประเด็นที่ต้องเขียน ลงมือเขียน บทที่1,2,3,4,5 บรรณานุกรม และภาคผนวก

1.5 ผลที่คาดว่าจะได้รับการประเมินโครงการ

- 1) ได้ทราบและมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานและกระบวนการจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- 2) ได้ทราบและมีความรู้ความเข้าใจปัจจัยต่าง ๆ ที่เป็นอุปสรรคและสนับสนุนการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- 3) ได้ตัวชี้วัด ความเข้มแข็งของการบริหารการพัฒนาเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง และแนวทางวัดความสำเร็จในโครงการพัฒนาต่าง ๆ ระดับหมู่บ้านและชุมชน
- 4) ผู้ศึกษา ได้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการศึกษาที่มีระเบียบวิธีที่เป็นวิทยาศาสตร์ อันจะนำไปสู่การคิดวิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ

บทที่ 2

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษากองทุนหมู่บ้านหนองผั๊กหนอก หมู่ที่ 10 ตำบลคลองม่วง อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมาได้มีการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประเมิน โครงการ เอกสารที่เกี่ยวข้องมีดังต่อไปนี้

2.1 นโยบาย หลักการ และวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

2.1.1 นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

นโยบายเร่งด่วนของรัฐบาลซึ่งได้แถลงต่อรัฐสภาในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งละ 1 ล้านบาท เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนในการลงทุนสร้างอาชีพและรายได้ให้แก่ประชาชนในชุมชน ซึ่งเป็นการแก้ปัญหาเศรษฐกิจและสังคมช่วยลดความยากจนเป็นเศรษฐกิจที่ใช้ความรู้เป็นฐานของการหารายได้ในลักษณะของเงินทุนหมุนเวียนจากนั้นกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติจึงเกิดขึ้นตามนโยบาย

2.1.2 หลักการสำคัญของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

นโยบายดังกล่าวจะประสบความสำเร็จได้ ควรประกอบด้วยหลักสำคัญ 4 ประการ คือ

1) ความพร้อมของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ทั้งความพร้อมของคนและครัวเรือน การควบคุมดูแลกันเองในหมู่บ้านและชุมชนเมือง ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการกองทุนทางสังคมของหมู่บ้านและชุมชนเมือง เช่น กลุ่มออมทรัพย์ กองทุนอาชีพ กองทุนสวัสดิการ ฯลฯ

2) การบริหารจัดการเงินกองทุนหมุนเวียนของหมู่บ้าน ทั้งในส่วนเงินอุดหนุนจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกับกองทุนทางสังคมของชุมชน และกองทุนที่หน่วยงานราชการจัดตั้งขึ้นเพื่อให้กองทุนดังกล่าวมีการบริหารจัดการให้สอดคล้องเกื้อกูลกัน

3) ตามแนวทางในการปฏิรูประบาราชการแผ่นดินให้หมู่บ้าน/ชุมชนเมืองเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาเป็นของหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยส่วนราชการเป็นผู้สนับสนุนในด้านวิชาการและจัดการกองทุน

4) การติดตามและประเมินผลโดยมีตัวชี้วัดประสิทธิภาพของกองทุน ทั้งในด้านเศรษฐกิจสังคม และการพึ่งพาตนเองเพื่อความโปร่งใส มีประสิทธิภาพ

2.1.3 วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

1) เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองสำหรับการลงทุนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้หรือเพิ่มรายได้ การลดรายจ่าย การบรรเทาเหตุฉุกเฉิน ความจำเป็นเร่งด่วน และสำหรับการนำไปสู่การสร้างกองทุนสวัสดิภาพที่ดีแก่ประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชน

2) ส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านหรือชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบและบริหารจัดการเงินทุนของตนเอง

3) เสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมืองในการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่ม เพื่อแก้ไขปัญหาและเสริมสร้างศักยภาพและส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในหมู่บ้านและชุมชนเมือง

4) ช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจในระดับฐานรากของประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต

5) เสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

2.2 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544

2.2.1 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 ประกอบด้วย 2 หมวด ดังนี้

หมวด 1 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

หมวด 2 สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (รายละเอียดแสดงในภาคผนวก ก-1)

2.2.2 ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544 ประกอบด้วยหมวดต่าง ๆ ดังนี้

หมวด 1 ข้อความทั่วไป

หมวด 2 กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

หมวด 3 คณะกรรมการสนับสนุนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

หมวด 4 คณะอนุกรรมการสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านระดับจังหวัด

หมวด 5 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

หมวด 6 กองทุนและสมาชิกกองทุน

หมวด 7 การกู้ยืมกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

หมวด 8 การทำบัญชีและการตรวจสอบ

หมวด 9 บทเฉพาะกาล (รายละเอียดแสดงไว้ในภาคผนวก ก-2)

2.3 แบบคิดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

กระบวนการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองตามข้อ 41 ของระเบียบคณะกรรมการว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ 2544 และแบบฟอร์มที่ใช้ในการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง (แสดงไว้ในภาคผนวก ข)

2.4 แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองและแบบฟอร์มที่ใช้ในการขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมในด้านต่าง ๆ ของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง(ดังแสดงไว้ในภาคผนวก ค)

2.5 ระเบียบของกองทุนหมู่บ้านและเกณฑ์การพิจารณาให้เงินกู้

ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและเกณฑ์การพิจารณาให้เงินกู้ของหมู่บ้านราษฎรสามัคคี ว่าด้วยการบริหารกองทุนหมู่บ้าน บ้านราษฎรสามัคคี หมู่ที่ 8 ตำบลคลองม่วง อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ระเบียบนี้ใช้บังคับตั้งแต่วันขึ้นทะเบียนกองทุนหมู่บ้านเป็นต้นไป มีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุน (ดังแสดงในภาคผนวก ง) และการพิจารณาเงินกู้ให้กับผู้กู้นั้นคณะกรรมการจะต้องดำเนินการตามหมวด 7 ว่าด้วยการกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง (ดังแสดงในภาคผนวก ก - 2)

2.6 การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้ผู้บริหาร โครงการหรือผู้มีอำนาจตัดสินใจได้มีข้อมูลพื้นฐานอย่างเพียงพอต่อการตัดสินใจว่าจะเลือกโครงการนั้นๆ ไปดำเนินโครงการหรือไม่อย่างไรเพื่อให้ได้กรอบแนวทางในการนำมาใช้ในการวางแผนการประเมินโครงการและทราบถึงจุดเด่นจุดด้อย ของโครงการเพื่อที่จะนำมาอธิบายเหตุผลหรือสาเหตุของความสำเร็จหรือความล้มเหลวของโครงการ

2.6.1 ประเภทของการวิเคราะห์โครงการ

การวิเคราะห์องค์ประกอบของโครงการเป็นการนำองค์ประกอบทุกองค์ประกอบมาวิเคราะห์ ซึ่งจำแนกออกเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่

2.6.1.1 การวิเคราะห์องค์ประกอบภายนอก หมายถึงการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อโครงการ ที่อาจจะส่งผลให้โครงการบรรลุจุดประสงค์ หรือไม่บรรลุจุดประสงค์

2.6.1.2 การวิเคราะห์องค์ประกอบภายใน หมายถึง การวิเคราะห์ส่วนประกอบของ โครงการใน 3 ประเด็น คือ

1) ความสมบูรณ์ของโครงการ หมายถึง การมีองค์ประกอบของโครงการอย่าง

ครบถ้วน

2) ความเหมาะสมและประโยชน์ของโครงการ หมายถึง การพิจารณาความสอดคล้องขององค์ประกอบของโครงการที่ต้องมีความเชื่อมโยงกัน รวมทั้งพิจารณาประโยชน์ของโครงการที่มีต่อกลุ่มเป้าหมายของโครงการ

3) ความเป็นไปได้ของโครงการ หมายถึง การพิจารณาความสอดคล้องของ จุดประสงค์ วิธีการดำเนินงานรวมทั้งการได้รับทรัพยากรในการสนับสนุนโครงการ

2.6.2 การวิเคราะห์โครงการโดยระบบ เป็นการนำเอาองค์ประกอบทุกส่วนของระบบของโครงการ มาวิเคราะห์จำแนกเป็น 4 แบบ ดังนี้

1) การวิเคราะห์ปัจจัยเบื้องต้น (Input) หมายถึง กำลังคน งบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ และการจัดการ

2) การวิเคราะห์กระบวนการ (Process) หมายถึง กิจกรรม วิธีการดำเนินการ กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับโครงการ

3) การวิเคราะห์ผลผลิต (Product/Output) ผลผลิตทั้งในเชิงปริมาณและ คุณภาพ เมื่อเทียบกับเป้าหมายที่กำหนด

4) การวิเคราะห์ผลกระทบ (Impact) หรือการใช้ประโยชน์ของผลงานของกลุ่มเป้าหมายของโครงการ หมายถึง ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นหลังการดำเนินการโครงการสิ้นสุดไปแล้วช่วงระยะเวลาหนึ่ง แต่ยังมีผลที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องตามมา

2.6.3 ประเด็นที่นำมาวิเคราะห์

ความเหมาะสมของโครงการมีจุดประสงค์เพื่อวิเคราะห์สภาพปัญหาความจำเป็นของการดำเนินโครงการ ซึ่งเป็นการตรวจสอบเพื่อกำหนดปัญหา ความจำเป็น และเหตุผล ในการริเริ่มโครงการ รวมทั้งการศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการ โดยกำหนดประเด็นที่จะนำมาพิจารณาดังนี้

2.6.3.1 ความเป็นไปได้ทางด้านวิชาการ อาทิ จุดประสงค์ของโครงการมีจุดเน้นอะไร มีความสอดคล้องกับแนวทางแก้ไขปัญหหรือไม่ อย่างไร และสามารถปรับเปลี่ยนได้หรือไม่

2.6.3.2 ความพร้อมของการบริหารโครงการให้ประสบความสำเร็จ ตามเป้าหมายหรือไม่

2.6.3.3 ผลตอบแทนของการดำเนินโครงการมีจุดประสงค์เพื่อพิจารณาในประเด็นต่อไปนี้

1) อัตราส่วนผลตอบแทน - ต้นทุน (Benefit -Cost Ratio) หรือ จุดคุ้มทุน (Break Even Analysis) เป็นการพิจารณาจากอัตราผลตอบแทนของการลงทุนในการดำเนินโครงการ

2) ประสิทธิภาพของการดำเนินงาน (Cost -Effectiveness) เป็นการพิจารณาจากการวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายที่นำมาเปรียบเทียบกับผลประโยชน์ที่ได้รับ ทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

3) การศึกษาและการคาดคะเนผลประโยชน์ อุปสรรค ข้อจำกัด และปัญหาที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการโครงการ ซึ่งเป็นการศึกษาการดำเนินการโครงการ โดยพิจารณาจากแนวโน้มในอนาคต ที่จะเกิดการเปลี่ยนแปลงต่อสภาพแวดล้อม และเป็นการรวบรวมข้อมูลที่จะนำมาวิเคราะห์ที่จะนำผล ไปกำหนดเป็นนโยบายที่จะนำไปปฏิบัติที่จะทำให้การดำเนินการโครงการ สามารถดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด

2.6.4 ขั้นตอนของการวิเคราะห์โครงการ

การวิเคราะห์โครงการที่มีประสิทธิภาพ สามารถจำแนกเป็นขั้นตอนได้ดังนี้

- 1) วิเคราะห์ความต้องการในการดำเนินการ โครงการของผู้ที่เกี่ยวข้อง
- 2) วิเคราะห์ด้านเทคนิคทางวิชาการ และสภาพแวดล้อมของโครงการ อาทิ ความสอดคล้องของหลักการและเหตุผลกับจุดประสงค์ของโครงการนั้น ๆ
- 3) วิเคราะห์ปัจจัยเบื้องต้นที่เข้าสู่โครงการ
- 4) วิเคราะห์การบริหารโครงการ

2.6.5 ประโยชน์ของการวิเคราะห์โครงการ

- 1) ได้รับข้อมูลที่ส่งผลต่อการตัดสินใจได้อย่างเป็นระบบและมีความยุติธรรม
- 2) ได้รับข้อมูลเพื่อนำมาพิจารณาเลือกทางเลือกหรือวิธีการที่เหมาะสม
- 3) ได้รับข้อมูลที่จะนำมาช่วย ในการจัดสรรทรัพยากรที่มีจำกัด ให้สามารถใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุดต่อการดำเนินการ โครงการ
- 4) ก่อให้เกิดความมั่นใจ ในการใช้ทรัพยากรได้อย่างสอดคล้องกับจุดประสงค์ของโครงการนั้น ๆ
- 5) ได้รับแนวทางในการติดตามและประเมินผลการใช้ทรัพยากรและการดำเนินการตามโครงการได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 6) ได้รับข้อมูลในการอธิบายเหตุผลและสาเหตุของความล้มเหลวและความล้มเหลวของโครงการกับสภาพการดำเนินโครงการได้เป็นอย่างดี

2.6.6 เทคนิควิธีการในการวิเคราะห์โครงการ

2.6.6.1 การวิเคราะห์โดยใช้การตัดสินใจของผู้เชี่ยวชาญ (Expert Judgement) เป็นการพิจารณาความสอดคล้องหรือความสัมพันธ์ของโครงการในแต่ละส่วน อาทิ กิจกรรมหรือวิธีการดำเนินการมีส่วนส่งเสริมให้เกิดผลตามจุดประสงค์มากหรือน้อยเพียงใด โดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) ของข้อคำถามที่กำหนดขึ้นในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับโครงการ

2.6.6.2 การศึกษาความเป็นไปได้ (Feasibility Studies) เป็นการรวบรวมข้อมูลของโครงการ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความเหมาะสมและความต้องการประโยชน์ที่ได้รับของโครงการ โดยมีการศึกษาความเป็นไปได้ใน 3 ลักษณะ ดังนี้

- 1) การประเมินความต้องการ (Needs Assessment) เป็นการประเมินเพื่อตอบคำถามว่า โครงการที่ดำเนินการเป็นความต้องการของบุคคลหรือหน่วยงานทั้งในทางตรงและทางอ้อม
- 2) การวิเคราะห์ผลตอบแทน - ต้นทุน (Benefit - Cost Analysis) เป็นการวิเคราะห์เกี่ยวกับผลตอบแทนที่ได้รับทั้งในส่วนของผลผลิต ผลลัพธ์หรือผลข้างเคียงที่อาจจะเกิดขึ้นทั้งในทางตรงและทางอ้อม
- 3) การวิเคราะห์ขนาดและขอบเขตของโครงการ (Scope and Size Analysis) เป็นการพิจารณาความเหมาะสมของขนาดและระยะเวลาของการดำเนินการแต่ละกิจกรรมโดยใช้เวลาผู้เข้าร่วมโครงการ กิจกรรม และงบประมาณเป็นตัวเปรียบเทียบซึ่งกันและกัน

2.6.7 การทดลองนำร่อง (Pilot Study) เป็นการนำโครงการไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างในสถานการณ์จริง เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค ที่จะนำข้อมูลมาใช้ในการปรับปรุงโครงการก่อนที่จะนำมาใช้อย่างเต็มรูปแบบในสถานการณ์จริง

- 1) คำถามที่ใช้ในการวิเคราะห์โครงการในการประเมินโครงการ ผู้ประเมินโครงการมีความรอบรู้เกี่ยวกับโครงการได้มากน้อยเพียงใด ก็จะช่วยส่งเสริมให้สามารถประเมินโครงการได้อย่างถูกต้อง เป็นที่เชื่อถือ และได้รับการยอมรับจากผู้ที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นผู้ประเมินผลควรจะได้มีการวิเคราะห์โครงการอย่างรอบคอบโดยมีการกำหนดประเด็นคำถาม ดังนี้
- 2) ทำไมต้องจัดทำโครงการนี้ โคนพิจารณาว่าโครงการมีความเป็นมา หลักการและเหตุผลในการดำเนินการ โครงการอย่างไร
- 3) ลักษณะของโครงการเป็นโครงการทดลอง หรือเป็นโครงการประจำที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง
- 4) จุดประสงค์ของโครงการมีอย่างไร โดยพิจารณาว่ามีกำหนดจุดประสงค์และเป้าหมายของโครงการได้ชัดเจนหรือไม่

2.6.8 การดำเนินการโครงการอย่างไร และมีการสอดคล้องกับนโยบายมากน้อยเพียงใด และการบริหารโครงการอย่างไร จึงจะช่วยส่งเสริมให้โครงการบรรลุจุดประสงค์ที่กำหนดโดยใช้หลักเกณฑ์การพิจารณาดังนี้

- 1) ระยะเวลาในการดำเนินการโครงการ โดยพิจารณาจากช่วงเวลาในการดำเนินการโครงการจะเริ่มต้นจนกระทั่งสิ้นสุดโครงการว่า มีความพอเพียงเหมาะสมหรือไม่อย่างไร

2) ผู้รับผิดชอบโครงการคือใคร โดยพิจารณาคุณสมบัติเฉพาะบุคคลว่ามีความเหมาะสมกับโครงการหรือไม่อย่างไร

3) สถานที่ดำเนินการโครงการอยู่ที่ไหน โดยพิจารณาจากความเหมาะสมของสถานที่ที่ปฏิบัติงาน ตามโครงการว่ามีความเหมาะสมหรือไม่

4) รูปแบบการบริหารงานโครงการอย่างไร โดยพิจารณาจากผู้บริหารโครงการและบุคลากรที่เกี่ยวข้องโครงการ และมีการบริหารงานอย่างไรที่จะนำโครงการไปสู่ความสำเร็จ

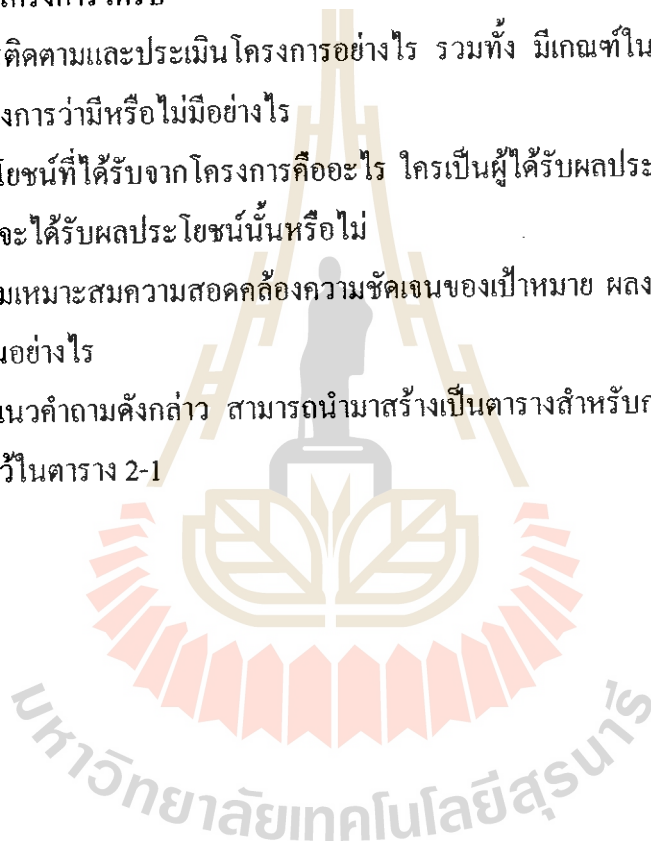
5) ความพอเพียงของปัจจัยของโครงการ โดยพิจารณาจาก ทรัพยากรผู้สนับสนุน และแหล่งงบประมาณที่โครงการได้รับ

6) มีการติดตามและประเมินโครงการอย่างไร รวมทั้ง มีเกณฑ์ในการพิจารณา คัดสินความสำเร็จของโครงการว่ามีหรือไม่อย่างไร

7) ประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการคืออะไร ใครเป็นผู้ได้รับผลประโยชน์ของ โครงการ และมีความเหมาะสมที่จะได้รับผลประโยชน์นั้นหรือไม่

8) ความเหมาะสมความสอดคล้องความชัดเจนของเป้าหมาย ผลงาน และความเป็นไปได้ของโครงการเป็นอย่างไร

จากแนวคำถามดังกล่าว สามารถนำมาสร้างเป็นตารางสำหรับการวิเคราะห์โครงการต่าง ๆ ได้ดังแสดงไว้ในตาราง 2-1

ตารางที่ 1-1 ตารางสำหรับการวิเคราะห์โครงการ

รายการพิจารณา	การตัดสินใจ	
	มี	ไม่มี
1. หลักการและเหตุผล		
1.1 มีข้อมูลยืนยันชัดเจน		
1.2 ความสอดคล้องระหว่างปัญหา		
1.3 มีความเป็นเหตุผล น่าเชื่อถือ		
2. จุดประสงค์ของโครงการ		
2.1 ความชัดเจนเฉพาะเจาะจง		
2.2 มีความเป็นไปได้ในการดำเนินการ		
2.3 สามารถวัดและประเมินได้		
2.4 กำหนดขอบเขตเวลาที่แน่นอนในการปฏิบัติงาน		
2.5 สอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด		
3. มีเป้าหมายชัดเจน		
4. วิธีดำเนินการของโครงการ		
4.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์		
4.2 มีความสัมพันธ์ต่อเนื่องของกิจกรรม		
4.3 วิธีดำเนินงานเป็นลำดับขั้นตอน ชัดเจน เข้าใจง่าย		
4.4 กิจกรรมเป็นไปตามทฤษฎีหรือหลักการ		
4.5 กำหนดช่วงเวลาในการดำเนินงานที่เหมาะสม		
5. มีแผนงานการดำเนินงานที่ชัดเจน		
6. งบประมาณของโครงการมีความเหมาะสม		
7. ผู้รับผิดชอบและบุคคลที่ปฏิบัติงานมีความเหมาะสม		
8. ระบบการติดตามและประเมินผลที่ชัดเจน		
9. เป็นประโยชน์ต่อกลุ่มเป้าหมายอย่างชัดเจน		
10. เป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติโดยส่วนรวม และคุ้มค่าต่อการลงทุน		
11. มีความสอดคล้องกับแผนงานหลักของหน่วยงานต้นสังกัด		

2.7 หลักการประเมินโครงการตามรูปแบบการประเมินแบบซิปปโมเดล

การประเมินตามรูปแบบซิปปโมเดล (CIPP Model) สิ่งที่ต้องการประเมินจะมีทั้งสภาวะแวดล้อม (Context) ปัจจัยเบื้องต้น (Input) กระบวนการ (Process) และผลผลิต (Product) หรือนักประเมินบางคนอาจต้องการประเมินผลกระทบ (Impact) ซึ่งจะกำหนดได้ทั้งผลกระทบทางเศรษฐกิจ ผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม การกำหนดสิ่งที่ต้องการวัดที่ชัดเจนจะเป็นผลดียิ่ง ใน การเข้าสู่กระบวนการประเมินทั้งการสร้างเครื่องมือการออกแบบในการเก็บรวบรวมข้อมูล สัตว์เฟล็บิมได้จำแนกขั้นตอนของการประเมินเป็น 3 ขั้นตอนคือ

ขั้นตอนที่ 1 กำหนดหรือระบุข้อมูลที่ต้องการ

ขั้นตอนที่ 2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนที่ 3 วิเคราะห์และจัดการสารสนเทศ เพื่อนำเสนอผู้บริหาร

2.7.1 หลักการประเมินซิปปโมเดล

สัตว์เฟล็บิม ได้กำหนดประเด็นที่ประเมินออกเป็น 4 ประเภท ซึ่งเป็นที่มาของการกำหนดชื่อของรูปแบบการประเมิน ว่ารูปแบบการประเมินซิปป(CIPP Model)ที่มาจากอักษรภาษาอังกฤษตัวแรกของประเด็นที่จะประเมิน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1)การประเมินสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation : C) เป็นการประเมินก่อนการดำเนินการโครงการ เพื่อพิจารณาหลักการและเหตุผล ความจำเป็นที่ต้องดำเนินโครงการ ประเด็นปัญหาและความเหมาะสมของเป้าหมายโครงการ

2) การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation : I) เป็นการประเมินเพื่อพิจารณาความเหมาะสมของความพอเพียงของทรัพยากร อาทิ จำนวนคน งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ รวมทั้งเทคโนโลยีและแผนการของการดำเนินโครงการ

3)การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation : P) เป็นการประเมินเพื่อหาข้อบกพร่องของการดำเนินการ ที่จะใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนา แก้ไข ปรับปรุง ให้การดำเนินการช่วงต่อไปมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยมีการบันทึกไว้เป็นหลักฐานทุกขั้นตอน

4) การประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น (Product Evaluation : P) เป็นการประเมินเพื่อเปรียบเทียบผลผลิตที่เกิดขึ้นกับจุดประสงค์ของโครงการ รวมทั้งการพิจารณาในประเด็นของการยุบ เลิก ขยาย หรือปรับเปลี่ยนโครงการ

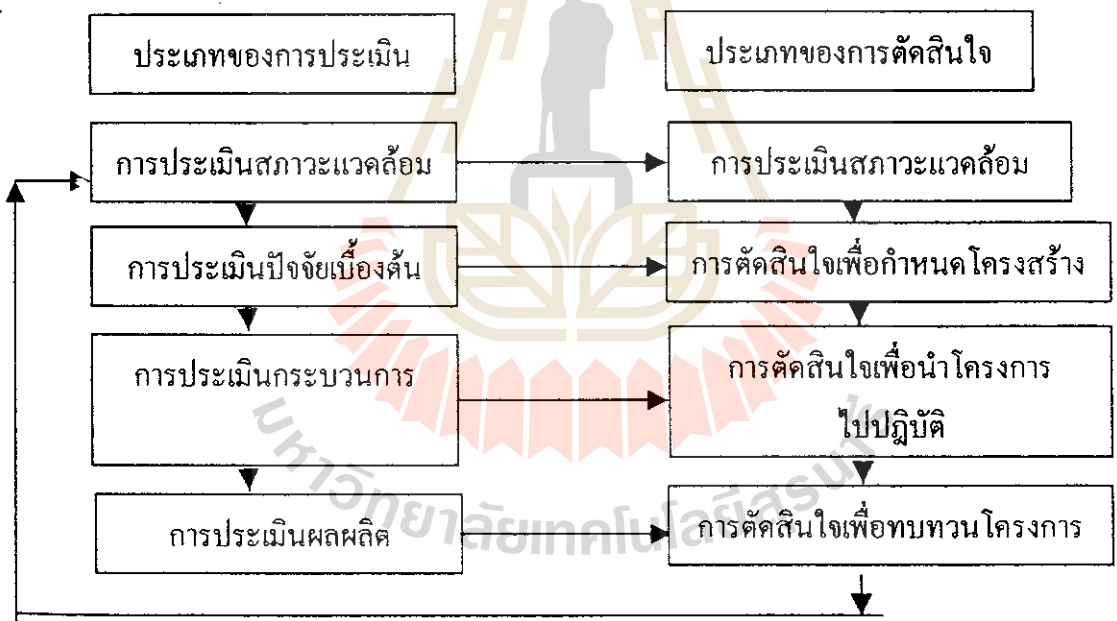
2.7.2 รูปแบบการตัดสินใจ

1) การตัดสินใจเพื่อการวางแผน (Planning Decisions) เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลการประเมินสภาพแวดล้อมที่ได้นำไปใช้โดยการกำหนดจุดประสงค์ของโครงการให้สอดคล้องกับแผนการดำเนินการ

2) การตัดสินใจเพื่อกำหนดโครงสร้างของโครงการ (Structuing Decision) เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากปัจจัยเบื้องต้น ที่ได้นำไปใช้ในการกำหนดโครงสร้างของแผนงาน และขั้นตอนของการดำเนินการของโครงการ

3) การตัดสินใจเพื่อนำโครงการไปปฏิบัติ (Implementing Decision) เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากการประเมินกระบวนการเพื่อพิจารณาควบคุมการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนและปรับปรุงแก้ไขการดำเนินการให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด

การตัดสินใจเพื่อทบทวนโครงการ (Recycling Decision) เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากการประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น เพื่อพิจารณาการยุติ สัมเลิก หรือปรับขยายโครงการที่จะนำไปใช้ในโอกาสต่อไปและสัฟเฟิลบีม ได้นำเสนอแผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ระหว่างการตัดสินใจและประเภทของการประเมินกับการตัดสินใจ ดังแผนภาพ

แผนภาพที่ 2-1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการประเมินและการตัดสินใจของสัฟเฟิลบีม

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ที่จะได้ทราบถึงนโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์ของข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านดังที่ระบุไว้ในบทที่ 1 เพราะฉะนั้นในบทที่ 3 นี้ จึงแบ่งเป็น 6 ข้อใหญ่ ๆ ดังนี้

3.1 วิธีการประเมินโครงการ

ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษากองทุนหมู่บ้านราษฎรสามัคคี หมู่ 8 ตำบลคลองม่วง อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ในการประเมินโครงการครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการประเมินตามกรอบแนวคิดทฤษฎีเชิงระบบ (System Theory) ซึ่งตรงกับแบบจำลองซิปปโมเดล (Cipp Model) ระบุว่า จะประเมินในด้านต่าง ๆ ดังนี้ (รายละเอียดของแบบจำลองซิปปโมเดล จะระบุไว้ในบทที่ 2) คือ

3.1.1 การประเมินสถานะแวดล้อม (Context Evaluation) เป็นการประเมินสภาพทั่วไปของชุมชนท้องถิ่น คำว่า “บริบท” หมายถึง สภาพแวดล้อม ซึ่งอยู่รอบ ๆ หน่วยระบบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

3.1.2 การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) เป็นการประเมินปัจจัยนำเข้าทั้งปวงของหน่วยระบบการบริหารจัดการและของหน่วยระบบกิจการของผู้กู้

3.1.3 การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินกระบวนการของทั้งสองหน่วยระบบบริหารจัดการกองทุนและหน่วยระบบกิจการของผู้กู้

3.1.4 การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) เป็นการประเมินผลผลิตทั้งหมดที่เกิดขึ้นในหน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้ และหน่วยระบบการดำเนินงานกิจการของผู้กู้แต่ละราย

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.2.1 ประชากร (Population) หมายความว่า กลุ่มทั้งหมดของสิ่งที่ต้องการศึกษาวิจัยซึ่งอาจเป็นบุคคล กลุ่มบุคคล องค์กร หน่วยการปกครอง หรืออาจเป็นสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ หรือเป็นสิ่งมีชีวิตก็เป็นได้ซึ่งจะขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการประเมินเป็นสำคัญในการประเมินกองทุนหมู่บ้านราษฎรสามัคคี หมู่ 8 นี้ ผู้วิจัยจะใช้ประชากรคือสมาชิกอาศัยอยู่ในหมู่บ้านราษฎรสามัคคี หมู่ 8

มาเป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อให้ประชากรในการศึกษาดังนั้นกลุ่มตัวอย่างของโครงการประเมินโครงการ กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในครั้งนี้คือตัวแทนของประชากรในหมู่บ้านราษฎร์สามัคคี หมู่ 8

3.2.3 วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการแบ่งประชากรเป็นกลุ่มย่อย ๆ เพราะทำให้ได้ข้อมูลที่มีลักษณะที่เหมือนหรือแตกต่างกันในการเลือกใช้กลุ่มตัวอย่างนี้ผู้วิจัยจะใช้หลักการประเมินโครงการตามกรอบทฤษฎีซีพีพีโมเดล (CIPP Model) ดังตาราง

ตารางที่ 3-1 แสดงการเลือกกลุ่มประชากร กลุ่มตัวอย่างในการเก็บรวบรวมข้อมูลตามแบบรายงานบริบทชุมชน

แบบรายงาน	แหล่งข้อมูล	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
แบบเก็บข้อมูลบริบทชุมชน (ปร.1)	1. ผู้นำหมู่บ้าน 2. ผู้อาวุโสในหมู่บ้าน 3. จากเอกสารที่มีการจดบันทึกไว้	
แบบเก็บข้อมูลตัวชี้วัดความเข้มแข็ง (ปร.2)	1. ประชากรในหมู่บ้าน 2. สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน	ประชากร 10 ครีวเรือน สมาชิกกองทุน 20 ราย
แบบรายงานความรู้ ความเข้าใจทัศนคติที่มีต่อกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง (ปร.3)	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน 3. ประชาชนที่ไม่เป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน	คณะกรรมการ 5 ราย สมาชิกกองทุน 20 ราย ไม่เป็นสมาชิก 5 ราย
แบบรายงานการปฏิบัติงานรายเดือน (ปร.4)	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. ผู้ทรงคุณวุฒิ	คณะกรรมการ 3 ท่าน ผู้ทรงคุณวุฒิ 2 ท่าน
แบบรายงานผลการจัดเวทีบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชน(ปร.5)	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านในตำบลคลองม่วง	ผู้เข้าร่วม 42 ท่าน
แบบรายงานผลการจัดเวทีกลุ่มผู้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง (ปร.6)		สมาชิก 13 ราย

แบบรายงาน	แหล่งข้อมูล	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
แบบรายงานผลการสัมภาษณ์ เพื่อค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็ง ของชุมชนในทัศนะของประชา ชน (บร.7)	1. ผู้นำหมู่บ้าน 2. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 3. ประชาชนในหมู่บ้าน	ผู้นำ 3 ท่าน คณะกรรมการ 5 ท่าน ประชาชน 20 ครั้วเรือน
โครงการเศรษฐกิจชุมชนหนึ่ง ตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (บร.8)	1. ประธานกลุ่มทำกระยา สารท 2. ปลัดองค์การบริหารส่วน ตำบล 3. พัฒนาการประจำตำบล 4. อาจารย์ที่ปรึกษา	
แบบบันทึกการสัมภาษณ์ (บร.9)	1. คณะกรรมการกองทุน 2. สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน	คณะกรรมการ 5 ท่าน สมาชิก 25 ราย
แบบสรุปบทเรียนชุมชนหมู่บ้าน (บร.10)	1. อาจารย์ที่ปรึกษา 2. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	
แบบศึกษาเจาะลึกรายกรณี (บร.11)	1. สมาชิกที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	สมาชิก 20 ราย
การวิเคราะห์จัดทำแผนแม่บท ชุมชน (บร.12)	1. พัฒนาการประจำตำบล 2. ปลัดองค์การบริหารส่วน 3. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านทุกหมู่บ้าน 4. ประธานกองทุนหมู่บ้าน	คณะกรรมการ 14 ท่าน ประธาน 11 ท่าน

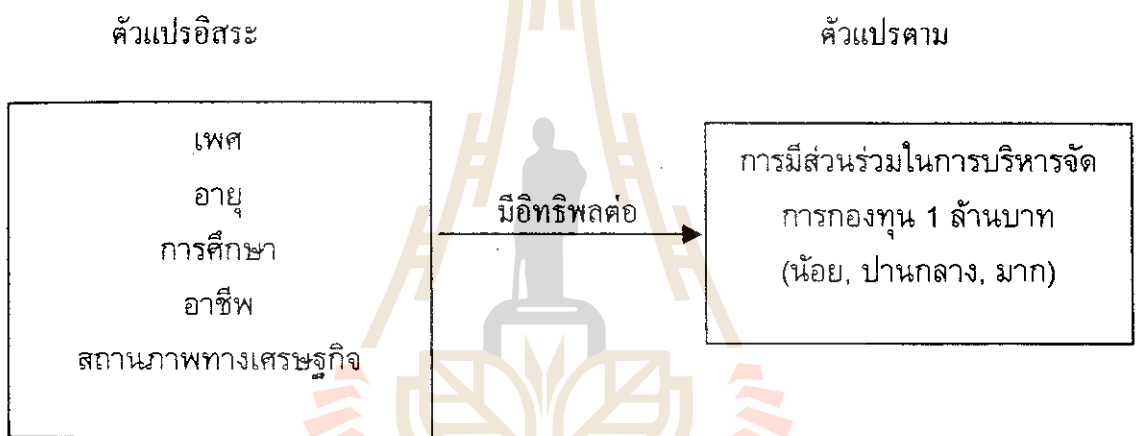
3.3 ตัวแปรและตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินโครงการ

3.3.1 ตัวแปร (Variables) หมายถึง สิ่งหรือคุณสมบัติเฉพาะเรื่องที่กำลังศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ

1) ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) หรือตัวแปรต้น หรือตัวแปรที่เป็นเหตุ (cause) คือ ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุน 1 ล้านบาทของประชาชนบ้านลำตะพานหินได้ เช่น เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และสถานภาพทางเศรษฐกิจ เป็นต้น

2) ตัวแปรตาม (Dependent Variable) หรือตัวแปรที่เป็นผล (effects) คือ ตัวแปรที่เปลี่ยนแปลงไปตามอิทธิพลของตัวแปรอิสระ เช่น การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุน 1 ล้านบาทของประชาชนราษฎรสามัคคี ซึ่งอาจแบ่งออกเป็นระดับต่าง ๆ คือ น้อย ปานกลาง และมาก เป็นต้น

เราสามารถหาความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระและตัวแปรตามในการเก็บรวบรวมข้อมูลของกองทุนหมู่บ้าน ได้ดังนี้

แผนภาพ 3.2 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม

ดังนั้น ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองนั้น ทำให้เราทราบว่า มีตัวแปรอิสระหรือตัวแปรต้นตัวใดบ้างที่มีความสัมพันธ์ต่อตัวแปรตาม

3.3.2 ตัวชี้วัด (Indicators) คือ ข้อความที่แสดงหรือระบุประเด็นที่ต้องการประเมินตัวแปรที่ต้องศึกษาจะบรรลุผลสำเร็จตามเกณฑ์นั้นมีสภาพหรือคุณลักษณะที่ค่อนข้างเป็นรูปธรรมอย่างไร ซึ่งตัวชี้วัดจะมีทั้งส่วนที่แสดงลักษณะในเชิงปริมาณ คือ เป็นการกำหนดค่าตัวชี้วัดในลักษณะตัวเลขโดยใช้ค่าสถิติอย่างง่าย ๆ อาทิ ร้อยละ อัตราส่วน จำนวน ค่าเฉลี่ย เป็นต้น และในส่วนที่แสดงลักษณะในเชิงคุณภาพ คือ การกำหนดค่าตัวชี้วัดในลักษณะของข้อความที่ระบุความคิดเห็น เป็นต้น ความสอดคล้องซึ่งในบางทีกรณีอาจจะต้องแปลงการกำหนดค่าในเชิงคุณภาพให้อยู่ในรูปของร้อยละหรือสัดส่วนในสิ่งที่ต้องการได้ ในการกำหนด

ในการกำหนดตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดตัวชี้วัดตามกรอบความคิดทฤษฎีเชิงระบบหรือตามกรอบการประเมินแบบชีพพีโมเดล (CIPP MODEL) ดังที่กล่าวมาแล้วในบทที่ 1

ตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ประกอบด้วย

3.3.2.1 ตัวชี้วัดของหน่วยระบบ A คือ หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้
กู้ ประกอบด้วยตัวชี้วัดจำนวน 4 หมวด คือ

- 1) ตัวชี้วัดบริบท (Context Indicator) ตัววัดสภาพแวดล้อมของหน่วยระบบ A ซึ่งแบ่งเป็น 2 ระดับ ดังนี้

ก. บริบทระดับประเทศ เช่น สภาพที่ดิน ป่าไม้ สภาพศิลปวัฒนธรรม
ท้องถิ่น ประกอบด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

- ความยากจนของประเทศ
- นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)
- สภาพแวดล้อมของประเทศในปัจจุบัน
- ความเดือดร้อนและการเป็นหนี้เป็นสินของประชาชน
- บรรยากาศของความอ่อนแอในท้องถิ่นชนบท
- ค่านิยมในกระแสวัฒนธรรมและสินค้าจากต่างประเทศ

ข. บริบทระดับท้องถิ่น เช่น สภาพภูมิศาสตร์ของหมู่บ้าน/ชุมชน , สภาพป่า
และหนองน้ำ , สภาพที่ดินทำกินของชาวบ้านในหมู่บ้าน ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

- ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน/ชุมชน
- สภาพปัจจุบัน
- ด้านเศรษฐกิจทั้งหมู่บ้าน/ชุมชน
- ด้านวัฒนธรรม
- ลักษณะประชากรที่เป็นศักยภาพในด้านดี

- 2) ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A ประกอบด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

ก. นโยบายของรัฐบาลด้านการพัฒนาชุมชน

ข. เงิน 1 ล้านบาท

ค. คณะกรรมการหมู่บ้าน (วิธีการ ได้มา, คุณสมบัติ, วาระ)

ง. ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน (วิธีได้มาซึ่งระเบียบกองทุน)

จ. ผู้สมัครขอกู้ (วิธีการ, วัตถุประสงค์)

ฉ.เงินทุนสะสม

ช.เงินที่ผู้กู้ชำระคืน

3) ตัวชี้วัดกระบวนการของหน่วยระบบ A ประกอบด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

ก.การรับสมัครสมาชิก (คุณสมบัติ, การสัมภาษณ์การเป็นสมาชิก)

ข.การคัดเลือกผู้กู้

ค.การส่งเสริมการใช้เงินกู้

ง.การตรวจสอบการใช้เงินกู้

จ.การรับชำระหนี้

ฉ.การจัดทำบัญชี

ช.การจัดสรรผลประโยชน์

4) ตัวชี้วัดผลผลิตของหน่วยระบบ A ประกอบด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

ก. ผลโดยตรง (Immediate Result) ได้แก่ ตัวแปร

- จำนวนสมาชิก

- จำนวนผู้กู้

- ยอดเงินให้กู้

- จำนวนผู้ชำระเงินกู้ตามกำหนด

ข. ผลกระทบโดยตรง (Direct Impact) ได้แก่ ตัวแปร

- จำนวนผู้ที่กู้ได้

- จำนวนทุนสะสมของหมู่บ้าน

- การขยายกิจการของผู้กู้

- การเกิดกิจการใหม่ ๆ ในท้องถิ่น

ค. ผลกระทบทางอ้อม (Indirect Impact) ได้แก่ ตัวแปร

- กองทุนหมู่บ้านมีศักยภาพและความเข้มแข็ง

- ท้องถิ่นมีเครือข่ายการเรียนรู้

- ท้องถิ่นมีเครือข่ายการตลาด

- ท้องถิ่นมีภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจ

3.3.2.2 ตัวชี้วัดของหน่วยระบบ B คือ หน่วยระบบการดำเนินการของผู้กู้แต่ละราย ประกอบไปด้วยตัวชี้วัดจำนวน 4 หมวด คือ

1) ตัวชี้วัดของหน่วยระบบ B แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

ก. ตัวชี้วัดบริบทระดับประเทศ ซึ่งเป็นตัวชี้วัดบริบทเทคนิคเดียวกับตัวชี้วัดระดับประเทศของหน่วยระบบ A

ข. ตัวชี้วัดระบบท้องถิ่น ซึ่งเน้นตัวชี้วัดบริบทเทคนิคเดียวกับตัวชี้วัดบริบทระดับท้องถิ่นของหน่วยระบบ A

ก. ตัวชี้วัดบริบทเฉพาะตัว ประกอบด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

- ความรู้ความสามารถของผู้กู้และครอบครัว
- ทรัพย์สินของผู้กู้และหนี้สินทางสถาบันการเงินของผู้กู้
- หนี้สินนอกกรอบของกู้
- อาชีพหลักของผู้กู้
- รายได้ของครอบครัว
- ประสบการณ์ในการดำเนินกิจการ

2) ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ B ประกอบด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

- ก. จำนวนเงินกู้ที่ได้รับอนุมัติ
- ข. จำนวนเงินทุนนอกเหนือจากเงินกู้กองทุน
- ค. สถานที่และวัตถุดิบในการประกอบอาชีพ
- ง. ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ
- จ. จำนวนแรงงาน

3) ตัวชี้วัดกระบวนการของหน่วยระบบ B ประกอบด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

- ก. การหาวัตถุดิบที่มีคุณภาพ
- ข. การใช้จ่ายเงินกู้
- ค. การหาตลาด
- ง. การจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายของกิจการ
- จ. การหาความรู้เพิ่มเติม

4) ตัวชี้วัดผลผลิตของหน่วยระบบ B ประกอบด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

ก. ผลโดยตรง (Immediate Result) ได้แก่ ตัวแปร

- รายได้เป็นเงิน
- ผู้กู้ได้ผลผลิตเป็นสิ่งของ
- ผู้กู้มีประสบการณ์ในการดำเนินกิจการ

ข. ผลกระทบโดยตรง (Direct Impact) ได้แก่ ตัวแปร

- ผู้กู้ได้ขยายกิจการ

- ผู้รู้ได้ขยายกิจการด้วยเทคนิคที่ดีขึ้นเนื่องจากการได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
- ค. ผลกระทบทางอ้อม (Indirect Impact) ได้แก่ ตัวแปร
 - ผู้รู้มีการพึ่งตนเอง
 - การกลับคืนถิ่นของประชาชน
 - ผู้รู้มีความเข้มแข็งในกิจกรรมของตนเองอย่างยั่งยืน

ตัวชี้วัดในการประเมินโครงการนั้น โดยภาพรวม หน่วยระบบ A และหน่วยระบบ B นั้น จะมีความเชื่อมโยงกัน เช่น ปัจจุบันำเข้าของหน่วยระบบ A บางต้องพึ่งผลผลิตของหน่วยระบบ B คือ รายได้เป็นเงิน ผู้รู้แต่ละรายต้องส่งคืนกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ดังนั้น เงินที่ผู้รู้ชำระคืนเป็นตัวชี้วัดปัจจุบันำเข้าของหน่วยระบบ A

ความสำเร็จของโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองนั้นต้องประเมินทั้ง 2 หน่วยระบบ เพราะหน่วยระบบ A ประสบความสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับหน่วยระบบ B กล่าวคือถ้าหน่วยระบบ การดำเนินกิจการของผู้รู้ประสบความสำเร็จ เงินที่ผู้รู้ชำระคืนจะส่งเข้าไปเป็นปัจจุบันำเข้าให้แก่หน่วยระบบ B มากขึ้น และประสบผลสำเร็จในการบริหารจัดการจัดการกองทุน

3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองครั้งนี้ ได้แก่ แบบรายงานต่าง ๆ (บร.) ที่ใช้เก็บข้อมูล

- 1) แบบรายงานข้อมูลบริบทชุมชนหมู่บ้าน (บร.1)
- 2) แบบเก็บข้อมูลตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน (บร.2)
- 3) แบบรายงานความรู้ ความเข้าใจ ทักษะชีวิตที่มีต่อกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง (บร.3)
- 4) แบบรายงานการปฏิบัติงานรายเดือน (บร.4)
- 5) แบบรายงานผลการจัดเวทีบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง (บร.5)
- 6) แบบรายงานผลการจัดเวทีกลุ่มผู้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง (บร.6)
- 7) แบบรายงานผลการสัมภาษณ์เพื่อค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนคติของประชาชน (บร.7)
- 8) โครงการเศรษฐกิจชุมชนหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (บร.8)
- 9) แบบบันทึกการสัมภาษณ์ (บร.9)
- 10) แบบสรุปบทเรียนชุมชนของหมู่บ้าน (บร.10)
- 11) แบบศึกษาเจาะลึกรายกรณี (บร.11)
- 12) การวิเคราะห์จัดทำแผนแม่บทชุมชน (บร.12)

(รายละเอียดอยู่ในภาคผนวก จ บร.1จ – บร.12จ)

3.5 เก็บรวบรวมข้อมูลและแหล่งข้อมูล

แนวทางการดำเนินงานด้านข้อมูล ในการทำสารนิพนธ์จะเน้นให้ได้เนื้อหาสาระและข้อ
หลักวิชาที่รวบรวม ไม่ได้เน้นความเคร่งครัดในการวิจัยที่จะมุ่งควบคุมการเก็บข้อมูลและการ
วิเคราะห์ข้อมูล ดังนั้น ผู้วิจัยจึงไม่ได้แสดงวิธีการโดยละเอียดในการเก็บข้อมูล

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการเก็บข้อมูล สำหรับตัวชี้วัดขึ้นอยู่กับลักษณะและธรรมชาติ
ของตัวชี้วัดนั้น ๆ ทั้งตัวชี้วัดของหน่วยระบบบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้และตัวชี้วัดของ
หน่วยระบบการดำเนินงานกิจการของผู้กู้แต่ละราย

วิธีการที่ใช้เก็บข้อมูลและการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้ ได้แก่

- 1) การสัมภาษณ์โดยใช้แบบ บร.ต่าง ๆ
- 2) การออกแบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลตัวชี้วัดความเข้มแข็งของหมู่บ้าน
- 3) การจัดเวทีประชาคมระดับหมู่บ้าน / ตำบล
- 4) การสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม
- 5) การสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วม
- 6) การศึกษาจากเอกสาร

ดังตารางที่ 3-2 ต่อไปนี้

ตารางที่ 3-2 แสดงวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลและแหล่งข้อมูล

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	แหล่งข้อมูล
การสัมภาษณ์ (Interview)	- ผู้นำหมู่บ้าน - คณะกรรมการกองทุน/คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในหมู่บ้าน สมาชิกกองทุน - ผู้อาวุโสในหมู่บ้าน - ผู้นำกลุ่มอาชีพ
การใช้แบบสอบถาม (Questionnaire)	- ประชาชนในหมู่บ้าน - คณะกรรมการหมู่บ้าน - กลุ่มสมาชิกผู้กู้เงินจากกองทุน - กลุ่มผู้กู้เงินไปลงทุนในกิจกรรมเดียวกัน
การสังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วม	- การประชุมของคณะกรรมการกองทุน - การเขียนโครงการผู้กู้เงินจากกองทุน - การจัดทำบัญชีกองทุน

การสังเกตการณ์อย่างไม่มีส่วนร่วม	- การประชุมของคณะกรรมการ เช่น การอนุมัติเงินกู้
การจัดเวทีประชาคม	- คณะกรรมการกองทุน - บัณฑิตกองทุนหมู่บ้าน - สมาชิกผู้กู้เงินกองทุนหมู่บ้าน
การศึกษาจากเอกสาร	- ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน - ข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน - ข้อมูลพัฒนาหมู่บ้าน/ตำบล

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่างเรียบร้อยแล้ว นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาได้ ทำการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล และจำแนกประเภทของข้อมูลแล้วจึงนำข้อมูลเหล่านั้นมาทำการวิเคราะห์ ในการประเมินโครงการครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่อยู่ในลักษณะของข้อความที่เขียนบรรยายความคิดเห็นในประเด็นที่กำหนดให้ แล้วสรุปผลโดยการประมวลความคิดเห็นเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ เช่น ความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุน ทักษะคิดต่อกองทุน เป็นต้น

2) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่อยู่ในลักษณะของตัวเลขแล้วสรุปผล โดยใช้ค่าสถิติอันได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าเฉลี่ย การคำนวณค่าร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อที่จะนำค่าสถิติเหล่านี้ไปใช้ตอบคำถามในประเด็นที่ต้องการ โดยข้อมูลที่ทำการประเมินจัดอยู่ในข้อมูลเชิงปริมาณ เช่นรายได้ จำนวนกองทุนที่ตั้งโดยองค์กรประชาชนหน่วยเศรษฐกิจในหมู่บ้าน จำนวนเงินที่สมาชิกขอกู้ในแต่ละวัตถุประสงค์ เป็นต้น

บทที่ 4

ผลการติดตามการประเมินโครงการ

4.1 ผลการประเมินบริบทชุมชน

4.1.1 บริบทระดับประเทศ

1) ความยากจนของประเทศ

นับตั้งแต่ประเทศไทยมีการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมตั้งแต่ พ.ศ. 2504 เป็นต้นมาจนถึงปลายแผนพัฒนาฉบับที่ 7 (2535-2539) ประเทศไทยบรรลุเป้าหมายด้านความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเท่านั้น แม้ว่าในแต่ละแผนพัฒนาเศรษฐกิจที่ผ่านมามีเป้าหมายแก้ไขความเหลื่อมล้ำของรายได้ประชาชน และการกระจายความเจริญไปสู่ส่วนภูมิภาค แต่ผลลัพธ์ที่ได้ไม่เป็นที่น่าพอใจนัก จากแถลงการณ์ของสถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาประเทศไทย (TDIR) ประจำปี 2537 แจ้งว่า การกระจายรายได้ของประเทศไทยมีระดับความไม่เท่าเทียมกันเพิ่มขึ้น และความเหลื่อมล้ำของรายได้ดังกล่าวได้เริ่มเข้าใกล้ระดับของประเทศที่มีส่วนต่างระหว่างรายได้กว้างที่สุดแล้ว

ประเทศ	ปี พ.ศ.	รายสุด 40%	จนสุด 60%
บราซิล	2532	84.3	15.7
กัวเตมาลา	2532	81.6	18.4
ฮอลแลนด์	2532	81.1	18.9
ปานามา	2532	81.1	19.9
ชิลี	2532	79.1	20.9
ไทย	2537	76.9	23.1
โคลัมเบีย	2534	76.2	23.8
เม็กซิโก	2527	75.8	24.2
โดมินิกัน	2532	75.3	24.7
มาเลเซีย	2532	74.1	25.9
คอซตาริกา	2532	72.7	27.3

เวเนซุเอลา	2532	71.4	28.6
ประเทศ	ปี พ.ศ.	รายสุด 40%	จนสุด 60%
จีน	2533	66.2	33.8
เนปาล	2528	61.3	38.7
โปแลนด์	2532	59.1	40.9
บัลแกเรีย	2535	58.4	41.6
ฮังการี	2532	56.4	43.6

ตารางที่ 1 สัดส่วนรายได้ของประชากรในประเทศที่มีรายได้ต่ำและปานกลาง

จากตาราง แสดงว่า ในปี พ.ศ. 2537 ระดับความเหลื่อมล้ำของรายได้ระหว่างกลุ่มคนรายร้อยละ 40 และกลุ่มคนจนร้อยละ 60 อยู่ในอันดับที่ 6 ของประเทศที่กระจายรายได้เลวที่สุด สถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาประเทศไทยยังคาดไว้ด้วยว่า ช่องว่างระหว่างรายได้ของประเทศไทยจะยิ่งกว้างขึ้นอีก ในปี พ.ศ. 2538 คือ ส่วนแบ่งรายได้ของคนรวยที่สุดจะเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 77.15 ในขณะที่ส่วนแบ่งรายได้ของคนจนที่สุดลดลงเหลือร้อยละ 22.85 (การปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจของไทยสืบเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงสินค้าอุตสาหกรรมส่งออกที่พึ่งแรงงานเป็นหลัก มาเป็นการใช้เทคโนโลยีระดับกลางและสูง ประกอบกับความได้เปรียบทางด้านแรงงานราคาถูกของไทยเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเพื่อนบ้านได้สิ้นสุดแล้ว แต่ปรากฏว่ามากกว่าร้อยละ 80 ของแรงงานในประเทศไทยมีระดับการศึกษาชั้นประถมหรือต่ำกว่า ผลก็คือ แรงงานไทยไร้ฝีมือมีปัญหารายได้ตกต่ำโดยเปรียบเทียบ เพราะตำแหน่งงานไร้ฝีมือลดลง นอกจากนี้ยังมีปัญหาผู้ถูกลดค่าจ้างอย่างผิดกฎหมายมาก ทำให้ระดับรายได้ของแรงงานไร้ฝีมือเพิ่มขึ้นได้ช้าลงไปอีก)

ที่มา : World Bank, Word Development Report 1994

และในส่วนของประเทศไทย ประมาณการ โดย IDRI

2) นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)

บทบาทและความสำคัญของ SMEs

ในปัจจุบัน ภาคธุรกิจของไทยประกอบด้วยรัฐวิสาหกิจจำนวนทั้งสิ้นประมาณ 8.5 แสนกิจการในจำนวนนี้ กว่าร้อยละ 99.7 จัดว่าเป็นรัฐวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมกล่าวคือ มีการจ้างงานไม่เกิน 200 คนต่อกิจการ และประมาณร้อยละ 40 เป็นรัฐวิสาหกิจขนาดเล็กมากซึ่งอยู่นอกระบบ ไม่ได้จดทะเบียนเป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย

ในภาคอุตสาหกรรม แรงงานประมาณกึ่งหนึ่ง และการจ้างงานใหม่ที่เกิดขึ้นหลังวิกฤตการณ์ในปี พ.ศ. 2540 ประมาณร้อยละ 60 อยู่ใน SMEs

ประมาณร้อยละ 30 ของวิสาหกิจไทยพึ่งพาตลาดต่างประเทศ และอุตสาหกรรมส่งออกขนาดใหญ่ของไทยใช้วัตถุดิบแปรรูปขั้นต้นและชิ้นส่วนที่ผลิตในประเทศส่วนหนึ่ง การเพิ่มขีดความสามารถของ SMEs ที่เป็นผู้ผลิตเพื่อส่งออกและ SMEs ที่รับช่วงการผลิตจากผู้ส่งออก จึงเป็นกุญแจสำคัญในการพัฒนาการส่งออกของไทยและการสร้างรายได้ที่เป็นเงินตราต่างประเทศในภาพรวม

นอกจากนั้น รัฐวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดเล็กที่กระจายอยู่ทั่วภูมิภาคของประเทศ เป็นทั้งผู้ซื้อผลผลิต และผู้ผลิตสินค้าและบริการสนองความต้องการของราษฎรผู้บริโภคในท้องถิ่นห่างไกล จึงเป็นกลไกสำคัญยิ่งในการกระจายรายได้และความเจริญสู่ภูมิภาค

วิสัยทัศน์ของการพัฒนา SMEs ภาคอุตสาหกรรม

- 1) วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีขีดความสามารถในการแข่งขันระดับสากล
- 2) วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของคนไทยมีความเข้มแข็ง สามารถพึ่งพาตนเองได้ทั้งด้านการผลิต การตลาดและ
- 3) วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีความเชื่อมโยงกับวิสาหกิจขนาดใหญ่ และเชื่อมโยงกับภาคธุรกิจต่าง ๆ ในทุกภูมิภาคอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ นำไปสู่ความสมดุลในโครงสร้างเศรษฐกิจสังคม เป็นกลไกที่สามารถช่วยบรรเทาผลกระทบจากความผันผวนในเศรษฐกิจโลกที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

กลยุทธ์และมาตรการในการพัฒนา SMEs

เพื่อบรรลุวิสัยทัศน์การพัฒนาข้างต้น จึงกำหนดกลยุทธ์และมาตรการ ประกอบไปด้วย 7 กลยุทธ์หลัก คือ

- กลยุทธ์ที่ 1 ยกระดับความสามารถด้านเทคโนโลยีการจัดการ
- กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาผู้ประกอบการและทรัพยากรบุคคลของ SMEs
- กลยุทธ์ที่ 3 สร้างและขยายโอกาสด้านการตลาดแก่ SMEs
- กลยุทธ์ที่ 4 เพิ่มขีดความสามารถของสถาบันการเงินและสร้างกลไกเสริมทางการเงิน เพื่อส่งเสริม SMEs
- กลยุทธ์ที่ 5 ปรับปรุงสภาพแวดล้อมของธุรกิจ
- กลยุทธ์ที่ 6 พัฒนาวิสาหกิจรายย่อยและวิสาหกิจชุมชน
- กลยุทธ์ที่ 7 สร้างความเชื่อมโยงและพัฒนากลุ่มวิสาหกิจครบวงจร

3) ภาวะการขาดดุลการค้าของประเทศ

ดุลการค้า (Balance of Trade) คือ ส่วนแตกต่างระหว่างมูลค่าของสินค้าออกและมูลค่าของสินค้าเข้า (The difference between the money value the country's merchandise import and exports)

ดุลการค้าของประเทศไทย

ฐานะทางการค้าระหว่างประเทศของไทยอยู่ในภาวะขาดดุลมาตลอด นับตั้งแต่ปี พ.ศ.2495 เป็นต้นมา โดยขาดดุลการค้าเป็นมูลค่า 905.7 ล้านบาท .ในปี 2494 ประเทศไทยอยู่ในฐานะเกินดุลการค้าเป็นมูลค่า 708.0 ล้านบาท และตั้งแต่ปี 2495 จนกระทั่งปัจจุบันนี้ ประเทศไทยก็อยู่ในฐานะขาดดุลการค้าติดต่อกันมาโดยตลอด ถึงแม้บางปีมูลค่าการขาดดุลการค้าจะลดลงบ้างก็เป็นชั่วคราวเท่านั้น สาเหตุของการขาดดุลการค้าของประเทศไทย เนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศกสิกรรม สินค้าออกส่วนใหญ่ที่เป็นหลักในการส่งออกไปขายยังต่างประเทศเป็นสินค้าทางการเกษตร ซึ่งเรียกว่าสินค้าขั้นปฐม (Primary Products) ซึ่งหมายถึงผลผลิตจากไร่ นา ป่าไม้ การประมง หรือแร่ธาตุที่มีการแปรรูปในเบื้องต้นเท่าที่จำเป็น ซึ่งได้แก่ ข้าว ข้าวโพด ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง กุ้งสด ฝักบัว เป็นต้น เป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้วว่า สินค้าขั้นปฐมนั้นมักจะมีการเคลื่อนไหวด้านราคาอย่างรุนแรงและมีแนวโน้มต่ำลง ในขณะที่การเคลื่อนไหวในด้านความต้องการมีน้อยหรือมากหรืออาจไม่มีเลย ซึ่งเป็นสาเหตุให้รายได้จากการส่งออกสินค้าเกษตรกรรมไม่แน่นอน นอกจากนั้นยังประสบกับปัญหาต่าง ๆ ในตลาดต่างประเทศทั้งในด้านการแข่งขันกับประเทศอื่นและการกีดกันการนำเข้าจากประเทศผู้นำเข้า เช่น การกำหนดมาตรฐานคุณภาพของสินค้าที่นำเข้าจากประเทศผู้นำเข้าสูงเกินไป การกำหนดกำแพงภาษีนำเข้าจากประเทศไทยสูงกว่าสินค้าจากประเทศอื่น ซึ่งมีความมุ่งหมายที่จะมิให้มีการนำเข้าสินค้าจากประเทศไทย

สินค้าที่ประเทศไทยสั่งเข้า กว่าร้อยละ 80 เป็นสินค้าประเภททุน เครื่องจักร อุปกรณ์ ตลอดจนเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับประเทศที่กำลังพัฒนาตนเองไปในทิศทางของประเทศกึ่งอุตสาหกรรม ในเมื่อยังไม่มี การพึ่งพาตนเองได้ในเรื่องสินค้าพื้นฐานเหล่านี้ จะเห็นได้ว่าประเทศไทยยังจะต้องเสียเปรียบดุลการค้าไปอีกนาน เมื่อได้พิจารณาความแตกต่างระหว่างโครงสร้างของสินค้าเข้าและสินค้าออก แต่เราก็เห็นความจำเป็นที่จะต้องให้เป็นไปอย่างนี้ เนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศที่กำลังพัฒนา ต้องการขยายงานในหลาย ๆ ด้าน ทั้งด้านการเกษตรต้องปรับปรุงให้ทันสมัย อีกทั้งอุตสาหกรรมก็ต้องขยายตัวออกไปอีกเพื่อให้ได้

มาซึ่งผลผลิตเพื่อการส่งออกอันเป็นหนทางที่จะได้มาซึ่งเงินตราต่างประเทศ และช่วยลดดุลการ
ค้าเสียเปรียบในที่สุด

ปี	มูลค่าการค้า	มูลค่านำเข้า	มูลค่าส่งออก	ดุลการค้า
2530	634,062.1	334,209.0	299,853.1	-34,355.9
2531	916,684.1	513,114.3	403,569.8	-109,544.5
2532	1,178,993.8	662,678.8	516,315.0	-146,363.8
2533	1,442,794.1	852,981.5	589,812.6	-263,168.9
2534	1,684,856.8	959,408.0	725,448.8	-233,959.2
2535	1,857,888.0	1,033,244.7	824,643.3	-208,601.4
2536	2,111,709.0	1,170,846.4	940,862.6	-229,983.8
2537	2,506,862.0	1,369,260.4	1,137,601.6	-231,658.8
2538	3,169,901.4	1,763,591.3	1,406,310.1	-357,281.2
2539	3,244,935.8	1,832,825.2	1,412,110.6	-420,714.6

ตารางที่ 2 ดุลการค้าของประเทศไทย ปี พ.ศ. 2530-2539 (มูลค่าล้านบาท)

ที่มา: ศูนย์สถิติการพาณิชย์ โดยความร่วมมือจากกรมศุลกากร กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์

หมายเหตุ: ปี 2539 เป็นตัวเลขเบื้องต้น

4) สภาพแวดล้อมของประเทศไทยในปัจจุบัน

ปัจจุบันประเทศไทยได้พัฒนาขึ้นจากแต่ก่อน มีเทคโนโลยีที่ทันสมัย มีการทำ
ธุรกิจต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นขนาดเล็ก ขนาดใหญ่ หรือว่าธุรกิจภายในประเทศและระหว่างประเทศ
มีโรงงานอุตสาหกรรมต่าง ๆ เกิดขึ้นในเมือง แต่ก็ยังไม่ถึงอาชีพเดิม คือเกษตรกรรม มีการทำ
สวน ทำไร่ และนาข้าว

5) ความเดือดร้อนและการเป็นหนี้สินของประชาชน

จากความพยายามของภาครัฐและหน่วยงานต่าง ๆ ที่จะพลิกสถานการณ์ให้
ประเทศชาติหลุดพ้นจากวิกฤติทางเศรษฐกิจให้เร็วที่สุด โดยพยายามหา “จุดบอด” ที่ถือเป็นตัว
ถ่วง และเป็นคันเหวให้การพัฒนาประเทศต้องสะดุด แล้วนำมาแก้ไขอย่างจริงจังทั้งนี้ตลอด
ระยะเวลากว่า 5 ปี ที่ผ่านมานับตั้งแต่พองสบู่แตก ความฝันที่เห็นประเทศไทยเป็นเสือตัวที่ 5
ของเอเชียต้องดับวูบลง ผู้คนในประเทศหันมาประหยัดกันมากขึ้น ภาครัฐต่างหาวิธีการต่าง ๆ
เพื่อบรรเทาสถานการณ์ให้ดีขึ้น เมื่อวันเวลาผ่านไป ยุคข้าวขาดแคลนแพงยังคงเกาะเกี่ยวอยู่กับ

การดำเนินชีวิตประจำวันของคนไทยอย่างไม่ลดละและกลายเป็นโจทย์ที่รัฐบาลจะต้องรีบแก้ไข แต่ที่ผ่านมา วิศวกรที่จะนำพาประเทศไปสู่เป้าหมายได้นั้น ผู้บริหารชาติได้เน้นตัวเลขการการส่งออกเป็นหลัก โดยพยายามที่นำสินค้าไปขายต่างประเทศให้ได้มากที่สุด เพื่อจะนำตัวเลขมาโชว์ชาวบ้านว่าเศรษฐกิจไทยกระเตื้องขึ้นแล้ว นอกจากนี้ยังมีตัวเลขต่าง ๆ ที่รัฐบาลลวงมาเป็นประเด็นในการสร้างภาพลักษณ์ของตัวเองว่า สามารถที่นำพาบ้านนี้เมืองนี้ให้หลุดรอดจากภาวะเร้นแค้นได้ ไม่ว่าจะเป็นตัวเลขในกระดานตลาดหุ้นที่คิดตัวขึ้นอย่างที่ไม่เคยเป็นมาก่อน ค่าเงินบาทที่แข็งค่าขึ้นอย่างไม่น่าเชื่อ แต่แล้วตัวเลขต่าง ๆ ที่มองเป็นภาพหรู ก็ต้องปรากฏชัดว่าไม่ใช่ของจริง เพราะเพียงไม่กี่วันตัวเลขต่าง ๆ ที่สูงขึ้นมาก็พ่นพิษเพราะพลิกผัน ไม่คงที่ ขึ้น ๆ ลง ๆ ไม่อยู่กับร่องกับรอยเมื่อภาพปรากฏออกมาชัดเจนนี้ เราน่าจะหันมาดูความเป็นจริงในการดำรงชีวิต โดยเฉพาะ “คนส่วนใหญ่” ของประเทศว่าความต้องการจริง ๆ นั้นอยู่ที่อะไรกันแน่ อยู่ที่ตัวเลขบนกระดานหุ้น อยู่กับค่าเงินบาทที่ขึ้น ๆ ลง ๆ หรือว่าอยู่ที่ความอึดท้องของเกษตรกรซึ่งเป็นคนส่วนใหญ่ของประเทศนี้

ที่มา: หนังสือพิมพ์อาทิตย์วิเคราะห์รายวัน.2545

6) บรรยายทัศนความอ่อนแอในท้องถิ่นชนบท

เมื่อวันที่ 11 สิงหาคม 2545 ที่ผ่านมา เป็นวันครบรอบ 1 ปี เหตุจากภัยครั้งร้ายแรงที่สุดของ ต. น้ำก่อ อ. น้ำขุ่น จ. เพชรบูรณ์ เป็นภัยร้ายแรงที่ผู้คน 139 ชีวิตถูกระแสน้ำป่าเชี่ยวกรากและทะเลโคลนตาโถมเข้าใส่อย่างบ้าคลั่งและถูกฝังทั้งเป็น บ้านเรือนถูกพัดถล่มพังราบเป็นหน้ากลอง สภาพหมู่บ้านน้ำก่อ-น้ำขุ่นที่ประสบภัยนั้นแม้หลายฝ่ายจะช่วยฟื้นฟูให้กลับคืนสู่สภาพเดิม แต่ร่องรอยความเสียหายและซากปรักหักพังยังคงปรากฏให้เห็นทั่วไป เสมือนยังมีบ้านเรือนของผู้ประสบภัยหลายหลังถูกปล่อยทิ้งร้าง เพราะโยกย้ายครอบครัวไปอยู่สถานที่แห่งใหม่ ขณะที่อีกหลายหลังปลูกสร้างขึ้นใหม่พร้อมกับเสริมความมั่นคงด้วยการถมที่ดินและขกเรือนให้สูงกว่าระดับน้ำที่เคยท่วมหมู่บ้าน ห้วยน้ำก่อซึ่งตัดผ่านหมู่บ้าน ที่ช่วงเกิดอุทกภัยแคบคดเคี้ยวและตื้นเขิน ได้รับการขุดลอกตัดแนวโค้งและขยายความกว้างพอให้ชาวน้ำก่อพออุ่นใจบ้างว่าถ้าห้วยมรณะสายนี้จะไม่มีพิษภัยอีก ส่วนหมู่บ้านชั่วคราว “เพื่อพึ่ง (ภา) ช่วยด้วยใจคนไทยไม่ทิ้งกัน” ที่พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรราชา ทินัดดามาตุ ทรงประทานให้ผู้ประสบภัย 173 ครอบครัว ได้พักอาศัยเป็นการชั่วคราว ขณะนี้ผู้ประสบภัยราว 60 ครอบครัว ที่ยังพักอาศัยอยู่เพื่อรอก่อสร้างบ้านพักถาวรให้เสร็จ ด้านการช่วยเหลือประกอบอาชีพและความเป็นอยู่ แม้จะมีธารน้ำใจหลังโหลมาช่วยจับน้ำตาผู้ประสบภัยก็ตามแต่สิ่งของและเงินบริจาคที่กระจัดกระจายไปตามหน่วยราชการต่าง ๆ กลับทำให้เกิดภาพติดลบและเป็นที่คาใจของชาวบ้านเป็นอย่างมาก โครงการช่วยเหลือผู้ประสบภัยหลายโครงการนอกจากจะไม่

สอดคล้องกับความต้องการของผู้ประสบภัยแล้วบางโครงการยังความชัดเจนจนเกิดความไม่เข้าใจกันขึ้นระหว่างชาวบ้านกับหน่วยราชการ จนนำไปสู่การขาดความเชื่อถือ ต่อส่วนราชการและผู้นำหมู่บ้านบางราย 1 ปีที่ผ่านมาแม้เวลาขับเคลื่อนไปแล้วสภาพจิตใจและความรู้สึกของชาวบ้านน้ำก้อ-น้ำซุ่นไม่เคยเปลี่ยน เพราะยังจมอยู่กับกระแสน้ำป่าและได้ทะเลโคลนเนื่องจากแม่หลายคนสูญเสียลูก ลูกหลายคนสูญเสียแม่ ภาพของแม่และเด็กกอดกันพร้อมทั้งน้ำตาจึงมีให้เห็นเป็นระยะ อาจจะเป็นเพราะค้างยังไม่ถึงนาทีที่ต้องคืนรนเอาชีวิตรอด ซึ่งคืนวันที่ 8 สิงหาคม 2545 ทางโรงเรียนบ้านน้ำก้อ ได้จัดมโหรีสพสมโภชน์การบวชสมณเฑรมหุ่ ขณะหมอลำซึ่งกำลังแสดง มีฝนโปรยลงมาชาวบ้านต่างมีอาการขวัญผวาและเดินทางกลับบ้านทันที ทำให้การแสดงต้องยุติโดยปริยาย ฝนร้ายยังคงต้องหลอกหลอนแม้นยามคืน เมื่อฟ้าร้องครืนและสายฝนกระหน่ำ ความทรงจำที่วันหนึ่งจะกลายเป็นตำนานเล่าขานต่อไปรุ่นแล้วรุ่นเล่า คือแผลใจใจที่เกินจะเยียวยา

ที่มา: หนังสือพิมพ์มติชนรายวัน.2545

7) คำนิยมในกระแสดนตรีและสินค้าจากต่างประเทศ

งานเลี้ยงเปิดตัวแบรนด์ชั้นนำระดับโลก หลุยส์ วิตตอง ในโอกาสมาเป็นร้านคอนเสิร์ตใหม่ที่ใหญ่ที่สุดในเอเชียยกเว้นญี่ปุ่น โดยยึดหัวหาดท่าเลทอง ศูนย์การค้าเกษร ถือเป็นปาร์ตี้ออฟเดอะเยียร์ นับตั้งแต่บรรดาแขกหรือวีไอพีทั่วเมืองไทยได้มาชุมนุมกับแทบทุกวงการ ตั้งแต่ นักการเมือง นักธุรกิจ ดีไซน์เนอร์ชื่อดัง ศิลปิน หม่อม-สาว ไฮโซกว่า 1,500 คน บรรยายทศในงานแฟนพันธุ์แท้ หลุยส์ วิตตอง ต่างขนเต่งมาประชันความเวอร์รี่ สั้นเสร็จพิธีเปิดร้าน เจ้าภาพจัดเซอร์ไพรส์ต่อที่สมาคมธรรมศาสตร์มีการแห่มาอาคารทั้งหลังของสมาคม เนรมิตบรรยายทศแนวแฟนตาซีโลกวันเดอร์แลนด์ มีการแจกแวนสามมิติ ใต้แล้วจะเห็นสัญลักษณ์แอลวี ลอยล่องไปทั่ว อาหารเครื่องดื่มไปอันมีการแจกชิการ์สูบฟริชนิคไม่เกรงใจปอด ในงานยังเน้นความบันเทิงจากศิลปินรับเชิญจากทั่วมุมโลกทั้งอาร์เจนตินา นิวยอร์ก ฝรั่งเศส ออสเตรเลีย เป็นที่ถุกอกถูกใจของนักท่องราตรีทั้งหลาย เรียกว่า งานนี้จบลงอย่างยิ่งใหญ่สมกับเป็นแบรนด์ดังของโลก ด้วยงบประมาณที่ไม่เผยตัวเลขจริง งบที่หมดไปจึงถือเป็นการขอบคุณคนไทยที่ก่อนหน้านี้อุดหนุนแบรนด์นี้ไปหลายหมื่นล้านบาท

ที่มา: หนังสือพิมพ์ฐานเศรษฐกิจ.2545

4.1.2 บริบทระดับท้องถิ่น

1) ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้านราษฎร์สามัคคี

ประวัติ

เมื่อประมาณปี พ.ศ. 2500 สภาพหมู่บ้านเดิมเป็นป่าดงดิบ มีป่าไม้ มีสัตว์ป่าชุกชุม มีภูเขาล้อมรอบเป็นแนวอาณาเขต มีอาณาเขตหมู่บ้านกว้างใหญ่กว่า 10,000 ไร่ (ปัจจุบันแยกเป็น 5 หมู่บ้าน คือ บ้านราษฎร์สามัคคี บ้านหนองหมาก บ้านโป่งกระติง บ้านหนองผักหนอก บ้านคลองมะค่าหิน) ชาวบ้านส่วนใหญ่อพยพมาจากหลายพื้นที่ โดยการมาจับจองที่ดิน ถากถางป่า คัดต้นไม้ แล้วเพาะปลูก พืชที่ปลูกเป็นพืชที่ปลูกง่าย เช่น ข้าวโพด ฝ้าย ละหุ่ง ถังลิสง แหล่งน้ำธรรมชาติมีเพียงหนองน้ำเล็ก ๆ ตามหมู่บ้าน ที่จะพอใช้ยามแล้งเท่านั้น

ปกครองออกไป ตามกลุ่มต่าง ๆ โดยมีตัวแทนกลุ่มผู้ปกครอง (ไม่มีเงินเดือน) การคมนาคมมีความยากลำบากมาก มีเพียงทางเกวียนและทางคนสำหรับเดินเท้า หากจะเดินทางไปตัวอำเภอปากช่อง หน้าแล้งใช้เวลา 1 วัน ส่วนหน้าฝนอาจใช้เวลาถึง 2 วัน (ระยะทาง 32 กิโลเมตร) เพราะฝนตกชุกทำให้สัญจรลำบาก อีกมีทั้งไข้ป่า (มาลาเลีย) ชุกชุม หากเป็นไข้ป่าก็จะรักษากันตามมีตามเกิด หากมีการคลอดลูกก็จะมีหมอตำแยประจำบ้าน การปลูกเรือนส่วนใหญ่ทำจากไม้ หลังคามุงหญ้าแฝกหรือสังกะสี ไม่มีห้องน้ำ ถึงเวลากลางคืนมีเพียงตะเกียงเจ้าพายุที่ให้แสงสว่าง มีวิทยุทรานซิสเตอร์ให้ข้อมูลข่าวสาร มีวัดเล็ก ๆ ที่ศูนย์รวมจิตใจของชุมชน 1 แห่ง (ปัจจุบันคือวัดหนองหมาก) มีร้านค้าสำหรับให้บริการสินค้าแห้ง 1 แห่ง มีการจ้างงานค่าแรงงานวันละ 15 บาท

การตั้งถิ่นฐาน

ประชาชนส่วนใหญ่ของหมู่บ้านอพยพมาจากภาคอีสาน ภาคกลาง และภาคตะวันออก โดยเข้ามาจับจองที่ดินทำกิน ถากถางทำไร่ ปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์จนทำให้ป่าที่มีอยู่เดิม

จากแนวความคิดในการแยกหมู่บ้านนี้เอง ในปี พ.ศ. 2529 ได้มีการก่อตั้งหมู่บ้านราษฎร์สามัคคีขึ้น โดยประชาชนส่วนใหญ่ของหมู่บ้านอพยพมาจากภาคอีสานและเขตภาคกลาง โดยเข้ามาจับจองที่ดิน ถากถาง คัดต้นไม้ ทำไร่ เลี้ยงสัตว์ ผู้เสนอแนวคิดจัดตั้งหมู่บ้านมีดังนี้

1) นายคำรงค์ ศรีศิริ	ปัจจุบันเป็นกำนันตำบลคลองม่วง
2) นายชัยชนะ คำพุก	ปัจจุบันเป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 8
3) นายอุดมพันธ์ อุทัยคาม	ปัจจุบันเป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหมู่ 8

กลุ่มและที่มาของกลุ่มต่าง ๆ

กลุ่มเขาแคบ	มาจาก	บุรีรัมย์, สระบุรี
กลุ่มตะวันตก	มาจาก	สระบุรี
กลุ่มหน้าวัด	มาจาก	ปราจีนบุรี
กลุ่มหนองผักหนอก	มาจาก	โนนไทย, เมืองคง
กลุ่มหนองตะแบก	มาจาก	มหาสารคาม
กลุ่มโนนอีแซว	มาจาก	นครนายก

ผู้นำหมู่บ้านจึงมีแนวความคิดว่า ต้องให้กลุ่มต่าง ๆ ที่กระจัดกระจายตามหมู่บ้านมารวมกันและทำให้เกิดความสามัคคี ไม่แบ่งแยกกลุ่ม วัฒนธรรมประเพณี โดยการจัดกีฬาหมู่บ้าน จัดให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนมาปฏิบัติงานส่วนรวมร่วมกัน จนทำให้ราษฎรในหมู่บ้านเกิดความสามัคคี จึงเป็นที่มาของชื่อหมู่บ้าน “ราษฎรสามัคคี”

2) การพัฒนาทางด้านสาธารณูปโภค

ระบบสาธารณูปโภคส่วนใหญ่จะใช้ร่วมกับหมู่บ้านข้างเคียงเป็นส่วนใหญ่

- มีไฟฟ้าใช้ 95 % ของครัวเรือนในหมู่บ้าน
- ประปาไม่มี แต่ใช้ร่วมกับหมู่บ้านหนองหมาก
- โทรศัพท์ไม่มี แต่ใช้ร่วมกับหมู่บ้านหนองหมาก
- ถนน เป็นถนนลาดยาง 1.5 กม. ลูกรังในหมู่บ้าน ประมาณ 10 กม.

(ถนนลาดยาง เป็นถนนร่วมใช้ระหว่างหมู่บ้านหนองหมาก และบ้านราษฎรสามัคคี ส่วนทางลูกรังเมื่อถึงหน้าฝนการสัญจรจะลำบากมาก)

3) สภาพปัจจุบัน

- ทำเลที่ตั้ง

บ้านราษฎรสามัคคีตั้งอยู่ระหว่างหมู่บ้านหลายหมู่บ้าน และได้ใช้ต้นเขาเป็นตัวกำหนดอาณาเขตหมู่บ้าน พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เกษตรกรรม ทำไร่ ทำสวน และเลี้ยงสัตว์ คือปลูกข้าวโพด อ้อย มันสำปะหลัง ทำสวนมะม่วง น้อยหน่า เป็นต้น การเข้าถึงสามารถเข้าสู่หมู่บ้านได้หลายเส้นทางเพราะหมู่บ้านราษฎรสามัคคีเป็นทางผ่านของหลายหมู่บ้าน ส่วนการคมนาคมยังไม่สะดวกนัก เพราะถนนส่วนใหญ่เป็นทางลูกรังสลับกับลาดยางบางจุด หากถึงฤดูฝน การสัญจรจะลำบากมาก

- อาณาเขต

หมู่บ้านราษฎร์สามัคคีมีอาณาเขตติดต่อกับหมู่บ้านหลายหมู่บ้าน ผู้ก่อตั้งใช้แนว
พาดและถนนเป็นอาณาเขตแบ่งหมู่บ้าน จึงจำแนกตามทิศได้ดังนี้

ทิศเหนือ ติดกับ หมู่บ้านคลองม่วง และหนองไทรใต้

ทิศใต้ ติดกับ หมู่บ้านหนองหมาก

ทิศตะวันออก ติดกับ หมู่บ้านหนองหมาก หนองผักนึ่ง

ทิศตะวันตก ติดกับ ภูเขาและหมู่บ้านหนองผักหนอก หนองนกกกระเด็น (ต.

วังกะทะ)

- การติดต่อเชื่อมโยงกับหน่วยงานราชการ

บ้านราษฎร์สามัคคี - ที่ทำการอำเภอปากช่อง ระยะทาง 32 กม.

บ้านราษฎร์สามัคคี - โรงพยาบาลปากช่องนานา ระยะทาง 34 กม.

บ้านราษฎร์สามัคคี - องค์การบริหารส่วนตำบลคลองม่วง ระยะทาง 1.5 กม.

บ้านราษฎร์สามัคคี - อนามัยชัยพลู ระยะทาง 7 กม.

บ้านราษฎร์สามัคคี - อนามัยคลองม่วง ระยะทาง 5 กม.

- สภาพที่ดิน

1) หมู่บ้านมีพื้นที่ จำนวน 3,000 ไร่ หรือคิดเป็น 48 ตารางกิโลเมตร

ออกเอกสารสิทธิ์ได้ จำนวน 1,400 ไร่

อยู่ในเขตที่ดินทหาร ลามพรภู 2481 จำนวน 140 ไร่

อยู่ในเขตนิคมสร้างตนเอง จำนวน 1,460 ไร่

2) หลักฐานการครอบครองที่ดินทำกิน แยกเป็น

นส.3 หรือ นส.3ก. 500 ไร่

ภบท.5 2,500 ไร่

อื่น ๆ 200 ไร่

- ด้านประชากร

ลักษณะประชากร	จำนวน (คน)	ร้อยละ	หมายเหตุ
1. เพศ			
- ชาย	198	46.5	
- หญิง	227	53.5	
2.อายุ			
1 ปี - 18 ปี			
ชาย	74	17.4	
หญิง	93	21.8	
19 ปี ขึ้นไป			
ชาย	124	29.2	ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง 334 คน
หญิง	134	31.6	
3. การศึกษา			
กำลังศึกษา	61	14.35	

ตารางที่ 3 จำนวนประชากรจำแนกตามลักษณะของประชากร
ที่มา : จาก จปฐ. ปี 2545

4) ด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม

ด้านทรัพยากรป่าไม้ในหมู่บ้านราษฎร์สามัคคีบางส่วนเป็นป่ายูคาลิปตัส ซึ่งเป็นของเอกชนแต่จะมีป่าสงวนแห่งชาติ ในหมู่ 2 บ้านหนองหมาก ซึ่งเป็นหมู่บ้านข้างเคียงใช้ประโยชน์จากพื้นที่ร่วมกันส่วนพื้นที่สาธารณะนั้นไม่มี หากมีกิจกรรมก็จะใช้พื้นที่ของวัดหรือโรงเรียน จัดกิจกรรมร่วมกัน

แหล่งน้ำ	จำนวน (แห่ง)	ขนาด (เมตร)	การใช้น้ำ	
			ตลอดปี	ไม่ตลอดปี
บ่อนองคาอูย	1	30 x 40		/
สระน้ำ	2			/
บ่อตารอด	1	25 x 50		/
ฝาย	1		ใช้สอย 96 ราย	
บ่อบาดาล	1	ลึก 170 ม.	ใช้ได้ 10 ครั้วเรือน	

ตารางที่ 4 จำนวนแหล่งน้ำและการใช้น้ำ สามารถจำแนกตามแหล่งน้ำ

แหล่งน้ำดังที่ปรากฏตามตาราง ปัจจุบันไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้เต็มที่ เนื่องจากน้ำไม่เพียงพอด้านเศรษฐกิจและขาดงบประมาณในการซ่อมบำรุง เมื่อถึงหน้าแล้งน้ำในสระ หรือบ่อบาดาลจะขาด หรือมีน้อยมาก บางครั้งอาจต้องไปใช้กับหมู่บ้านใกล้เคียง

5) การประกอบอาชีพ

ประชาชนส่วนใหญ่ในหมู่บ้านราษฎร์สามัคคี ประกอบอาชีพทางการเกษตรกรรมเป็นอาชีพหลัก คือ การทำไร่ (ข้าวโพด มันสำปะหลัง และอ้อย) ส่วนใหญ่ทำกันในกลุ่ม โดยอาศัยน้ำฝนอย่างเดียวเพราะไม่มีการชลประทาน การทำการเกษตรกรรมจะทำกันในพื้นที่รอบนอกหมู่บ้าน รองลงมาคือ การเลี้ยงสัตว์ (โคเนื้อ) รับจ้าง และค้าขายบางส่วน

ลักษณะอาชีพ	จำนวนครัวเรือน	ร้อยละ	รายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือน/ปี
ทำไร่	80	57.97	30,000
ทำสวน	20	14.50	40,000
เลี้ยงสัตว์ (โคเนื้อ)	15	10.87	20,000
รับจ้าง	7	5.07	15,000
ค้าขาย	16	11.59	45,000

ตารางที่ 5 แสดงลักษณะการประกอบอาชีพของครัวเรือน (ร้อยละ) และรายได้เฉลี่ยของครัวเรือน

การใช้ดินในการเกษตรกรรม

พื้นที่ทำการเกษตร 2,800 ไร่

เป็นที่ทำไร่ 2,000 ไร่

พื้นที่ทำสวน 800 ไร่

สภาพเศรษฐกิจของหมู่บ้าน

รายได้ส่วนใหญ่ของประชากรในหมู่บ้านมาจากการขายผลผลิตทางการเกษตร การทำสวน ทำไร่ รับจ้างและค้าขาย จึงเป็นรายได้ที่ไม่แน่นอน โดยสรุปรวมโดยประมาณ

รายได้ (บาท)	จำนวนครัวเรือน	ร้อยละ
1,000 – 5,000	15	3.52
5,001 – 10,000	20	4.7
10,001 – 20,000	20	4.7
20,001 – 30,000	26	6.11
30,001 – 50,000	32	7.52
50,001 – 100,000	10	2.35
100,001 – 500,000	5	1.17
500,000 ขึ้นไป	3	0.7

ตารางที่ 6 แสดงรายได้ของประชากรในหมู่บ้านราษฎร์สามัคคี

6) ด้านการศึกษา

ในพื้นที่บ้านราษฎร์สามัคคีไม่มีโรงเรียน แต่ว่าโรงเรียนหมู่บ้านข้างเคียง คือ โรงเรียนบ้านหนองหมาก ซึ่งปัจจุบันเปิดสอน ตั้งแต่ระดับอนุบาล – ม.3 ตลอดจนมีระบบศึกษานอกโรงเรียน (กศน.) ถึง ม.6 เป็นการเปิดโอกาสให้บุคคลผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษามาศึกษาเพิ่มเติม และสามารถเรียนในระดับสูงขึ้นได้

ระยะทางจากหมู่บ้านไปสถานศึกษา

หมู่บ้าน	ถึง	โรงเรียนหนองหมาก	ระยะทาง	1 กม.
หมู่บ้าน	ถึง	โรงเรียนปากช่อง 2	ระยะทาง	18 กม.
หมู่บ้าน	ถึง	ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน	ระยะทาง	22 กม.
หมู่บ้าน	ถึง	โรงเรียนปากช่อง	ระยะทาง	30 กม.
หมู่บ้าน	ถึง	เขตสถานศึกษาในอำเภอปากช่อง	ระยะทาง	32 กม.

4.2 ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม

ผลการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านราษฎร์สามัคคี ด.คลองม่วง อ.ปากช่อง จ. นครราชสีมา มีดังนี้

4.2.1 ผลการประเมินหน่วยระบบ A

หน่วยระบบ A คือหน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้

1) ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A พบว่า

นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ จาก
การสัมภาษณ์และเปิดเวทีที่ชาวบ้านพบว่า สมาชิกในหมู่บ้านมีความเข้าใจและพึงพอใจในนโยบาย
ของรัฐบาลเป็นอย่างมากในอันที่จะทำให้ประชาชนมีแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้าน เพื่อพัฒนา
อาชีพ สร้างงานสร้างรายได้ ลดรายจ่าย ส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านให้รู้จักการจัดระบบและบริหาร
จัดการเงินทุนของตนเอง รู้จักพึ่งตนเองในด้านการเรียนรู้การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่มเพื่อการ
แก้ไขปัญหา รู้จักใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจในระดับ
รากฐานของประเทศรวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต
เสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้าน

- เงินกองทุน 1 ล้านบาท กองทุนหมู่บ้านราษฎรสามัคคี ได้รับเงินโอนเรียบ
ร้อยแล้วในการเก็บรักษาเงินกองทุน 1 ล้านบาท คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านได้เปิดบัญชีเงินฝาก
ธนาคารออมสิน สาขาปากช่อง

- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านราษฎรสามัคคี มี
จำนวน 15 คน ประกอบด้วย ชาย 8 คน หญิง 7 คน ดังนี้

1) นายคำรงค์	ศรีศิริ	ประธานกองทุน
2) นายชัยชนะ	คำพุก	รองประธาน
3) นางคันสนีย์	พิมพ์แพง	เลขานุการ
4) นายอุดมพันธ์	อุทัยคาม	เหรัญญิก
5) นายสังเวียน	พรรณสุข	กรรมการ
6) นางเพลิน	เลิศไพโรจน์	กรรมการ
7) นางคอกไม้	น้อยกลาง	กรรมการ
8) นางอารีย์	มีคำเพราะ	กรรมการ
9) นางรัตนาก	มีโชคชัย	กรรมการ
10) นานูญไสย	ดวงศรี	กรรมการ
11) นายอดุล	พิมพ์แพง	กรรมการ
12) นายจเร	ศรีศิริ	กรรมการ
13) นางจันทร์	พวงพันธ์	กรรมการ

14) นายเล็ก	ชอบป้าง	กรรมการ
15) นางกำไร	จีใหม่	กรรมการ

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิกองทุนหมู่บ้าน ประกอบด้วย

1) นายปวิศ	บุคสาเดช	ผู้ทรงคุณวุฒิ
2) นายวิรัตน์	เลิศไพรัตน์	ผู้ทรงคุณวุฒิ
3) พระอธิการประสิทธิ์	สุจิตโสภโณ	ผู้ทรงคุณวุฒิ
4) นายจำเริญ	จันทร์แดง	ผู้ทรงคุณวุฒิ

รายชื่อที่ปรึกษากองทุนหมู่บ้าน ประกอบด้วย

1) นางประพันธ์	เหล็กกล้า	ที่ปรึกษา
2) นางสาวาวินี	ทอนสูงเนิน	ที่ปรึกษา
3) นายวิเชียร	แสนโคตร	ที่ปรึกษา
4) ว่าที่ ร.ต.มนัส	ศรีทา	ที่ปรึกษา

คุณสมบัติของคณะกรรมการบริหารกองทุนหมู่บ้านราษฎรสามัคคี

- 1) เป็นผู้มิใช่ชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านและอาศัยอยู่ในหมู่บ้านเป็นเวลา 2 ปี ก่อนวัน
ที่ได้รับการคัดเลือกเป็นกรรมการกองทุน
- 2) บรรลุนิติภาวะโดยมีอายุครบ 20 ปีบริบูรณ์
- 3) ปฏิบัติตนอยู่ในหลักศาสนา มีความรับผิดชอบ เสียสละมีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชนไม่ติดการพนัน ไม่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดและไม่มีประวัติเสียทางการเงินตลอดจนยึดมั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตย
- 4) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย
- 5) ไม่เคยได้รับโทษจำคุก
- 6) ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ามีความผิดแต่รอการกำหนดโทษหรือรอการลงโทษในความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์
- 7) ไม่เคยถูกให้ออก ปลดออก หรือไล่ออกจากราชการ องค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ เพราะทุจริตต่อหน้าที่หรือสร้างความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ทางราชการหรือหน่วยงานที่สังกัด
- 8) ไม่เป็นผู้ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งที่เสียสิทธิมาตรา 68 วรรค 2 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540
- 9) ไม่เป็นผู้ที่เคยพ้นจากตำแหน่งกรรมการกองทุนต่าง ๆ
- 10) ต้องเป็นสมาชิกกลุ่มเงินสัจจะออมทรัพย์ของหมู่บ้าน

วิธีการ ได้มาซึ่งคณะกรรมการบริหารกองทุนหมู่บ้าน มาจากการคัดเลือกโดยสมาชิกในหมู่บ้านซึ่ง
กรรมการจะต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ และมีความรับผิดชอบในการ
บริหารจัดการกองทุนและเป็นที่ยอมรับของประชาชนในหมู่บ้าน สำหรับกองทุนหมู่บ้านปากกล้วย
ดำเนินการคัดเลือกกรรมการโดยให้สมาชิกกองทุนเสนอชื่อและต้องมีผู้รับรอง 2 คน โดยการยกมือ
โหวตเสียงใคร ได้คะแนนเสียงสูงสุดจะได้เป็นกรรมการกองทุนหมู่บ้าน
คณะกรรมการบริหารกองทุนจะอยู่ในตำแหน่งคราวละ 2 ปี

- บัญชีกองทุนหมู่บ้าน

บทบาทหน้าที่

1) ศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรสาขาการจัดการและการประเมิน โครง

การ

2) ปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่หมู่บ้านพร้อมทั้งรายงานผลการปฏิบัติงานทุกเดือน

3) จัดทำสารนิพนธ์ 1 เรื่อง คือการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชน
เมือง กรณีศึกษา กองทุนหมู่บ้านราษฎร์สามัคคี ตำบลคลองม่วง อำเภอปากช่อง จังหวัด
นครราชสีมา

4) ส่งเสริมการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านให้มีความยั่งยืน

5) คณะอนุกรรมการระดับอำเภอที่เกี่ยวข้อง มีดังนี้

นายอำเภอ

เป็นประธาน

ปลัดอำเภอฝ่ายปกครองและพัฒนา รองประธาน

พัฒนาการอำเภอ

เป็นเลขานุการ

ผู้ทรงคุณวุฒิจากองค์การประชาชนและอื่น ๆ 7-8 คน

- การปฏิบัติหน้าที่

1) ประเมินความพร้อมของหมู่บ้าน ตามตัวชี้วัดและเกณฑ์การชี้วัด 7 ข้อ แล้ว
จัดระดับการประเมินเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีความพร้อม, กลุ่มที่ต้องการปรับปรุง และกลุ่มที่
ต้องการติดตามดูแลใกล้ชิด

2) สนับสนุนการเตรียมความพร้อมของหมู่บ้าน โดยให้คณะทำงานเครือข่าย
ชุมชนระดับอำเภอหรือผู้ที่อำเภอมอบหมายให้คำปรึกษาช่วยเหลือในการคัดเลือกกรรมการกองทุน
ออกกระเปาะ รับสมัครสมาชิก ขอขึ้นทะเบียนกองทุนกับธนาคารสาขา ฯลฯ

3) สร้างความเข้มแข็งของหมู่บ้านในการทำความเข้าใจการดำเนินงานกองทุน
และกระตุ้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน รวมถึงการติดตามตรวจสอบการดำเนินงาน
ของคณะกรรมการกองทุน

4) สนับสนุนและติดตามการดำเนินงานกิจกรรมให้ความช่วยเหลือในการดำเนินงาน ติดตามผลการจัดกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอ

4.2.2 ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยระบบ A

1) กิจกรรมเกี่ยวกับสมาชิกกองทุนหมู่บ้านราษฎรสามัคคี

- การรับสมัคร
1. ยื่นใบสมัครตามแบบที่กองทุนกำหนด
 2. เสียเงินค่าสมัคร/ค่าธรรมเนียมจำนวน 20 บาท
 3. ประสานกรรมการกองทุนลงชื่อรับรอง

คุณสมบัติผู้สมัคร

1. อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน 1 ปีขึ้นไปมีอายุครบ 20 ปีบริบูรณ์
2. ต้องมีการออมเงินกับกลุ่มออมทรัพย์
3. จะต้องเสียเงินค่าสมัคร/ค่าธรรมเนียมรายละ 20 บาท
4. ครวเรือนหนึ่งสมัครได้ 1 หุ่น ตามทะเบียนบ้าน

ปัญหาอุปสรรคในการรับสมัคร ไม่พบปัญหา

การหมดสภาพสมาชิก

1. ตาย ถ้าตายกลุ่มจะคืนเงินที่ลงทุนให้กลับคืน
2. ลาออกคือจะไม่คืนเงินให้แล้วแต่กรณีกรรมการพิจารณา
3. ต้องโทษให้ล้มละลายหรือจำคุก
4. ไม่ปฏิบัติตามข้อบังคับของกองทุน ฯ

ประเภทสมาชิก ประกอบด้วย

1. กลุ่ม คือสมาชิกที่อยู่ในหมู่บ้าน 1 ปีขึ้นไป
2. องค์การชุมชน อสม. แม่บ้าน เยาวชนอื่น ๆ ที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน
3. บุคคลธรรมดาที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านอายุ 20 ปีบริบูรณ์

การทำทะเบียนสมาชิก พบว่ากองทุนหมู่บ้านยังไม่มีการจัดทำทะเบียนสมาชิกให้เป็นปัจจุบัน เนื่องจากคณะกรรมการไม่มีการจัดแบ่งอำนาจหน้าที่ให้ชัดเจนว่าจะต้องปฏิบัติหน้าที่ได้ อย่างไร

2) กิจกรรมเกี่ยวกับการกู้เงินกองทุนหมู่บ้าน

- ขั้นตอนการขอกู้
1. ยื่นคำขอกู้ต่อคณะกรรมการกองทุนประเภทการกู้ยืม คือ การเกษตร ค้าขายเปิดร้านซ่อมเครื่องยนต์และด้านช่างต่าง ๆ
 2. คณะกรรมการกองทุนพิจารณา

3. คณะกรรมการกองทุนอนุมัติ

4. ทำสัญญา

การคัดเลือกผู้กู้ 1. พิจารณาจากใบคำขอกู้

2. ตรวจสอบคุณสมบัติ

- การส่งเสริมการใช้เงินกู้

ในเรื่องเกี่ยวกับการแนะนำวิธีทำธุรกิจและการช่วยเหลือด้าน
บ้านพักแล้ว พบว่ายังไม่มีผู้ใดหรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเข้าไปให้คำแนะนำและช่วยเหลือทางด้าน
การทำธุรกิจ การหาตลาด เพราะอาชีพหลักของชาวบ้านจะเป็นการทำกรเกษตรพืชไร่ คือข้าวโพด
เงินกู้ไปใช้ส่วนใหญ่จะเป็นทางด้านการเกษตรกรรมซึ่งชาวบ้านได้อาศัยประสบการณ์ที่เคยทำมา
ก่อนเป็นแนวทางในการประกอบธุรกิจ

- การตรวจสอบการใช้จ่ายเงินกู้

ผู้ที่ทำการตรวจสอบได้แก่กรรมการฝ่ายตรวจสอบ ซึ่งตอนนี้พบว่ายังไม่มีกร
ตรวจสอบอย่างเป็นทางการ อาศัยแค่เพียงการพบปะพูดคุยกันเป็นธรรมดา

- การจัดทำและการเผยแพร่ผลการดำเนินงาน

พบว่ายังไม่มีการจัดทำและเผยแพร่ผลการดำเนินงาน เนื่องจากกองทุนหมู่บ้านยัง
ขาดแคลนงบประมาณจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ในการจัดทำ

4.2.3 ผลการประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ A มีดังนี้

ปัจจุบันมีสมาชิก 79 คน ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม (ทำไร่) ค่าขาย
เฉลี่ยตัว

ลำดับ	ประเด็น	อนุมัติครั้งที่ 1		อนุมัติครั้งที่ 2	
		จำนวน คน (คน)	จำนวน เงิน (บาท)	จำนวน คน (คน)	จำนวน เงิน (บาท)
1	คณะกรรมการกองทุนได้อนุมัติเงิน ยืมให้สมาชิกยืมแล้ว	27	328,000	52	766,000
2	ผู้ยืมได้นำไปประกอบอาชีพแยกเป็น				
2.1	ภาคเกษตร				
	ทำไร่	27	328,000	34	516,000

ลำดับ	ประเด็น	อนุมัติครั้งที่ 1		อนุมัติครั้งที่ 2	
		จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน
		คน (คน)	เงิน (บาท)	คน (คน)	เงิน (บาท)
2.2	ทำสวน			7	115,000
	เลี้ยงโค,กระบือ			5	85,000
	เลี้ยงสุกร			2	15,000
	เลี้ยงสัตว์ปีก			1	20,000
	ค้าขาย			3	20,000
3	จำนวนเงินในการกู้ยืมของสมาชิก				
	2,000-5,000 บาท	10	38,000	2	6,000
	5,001-10,000 บาท	4	40,000	19	145,000
	10,001-15,000 บาท	2	30,000	1	15,000
	15,001-19,999 บาท	-	-	-	-
	เต็ม 20,000 บาท	11	220,000	30	60,000
4	ระยะเวลาใช้คืนเงินกู้ของสมาชิก				
	ก่อน 3 เดือน	27	328,000		
	ระหว่าง 3-6 เดือน				
	ระหว่าง 6-9 เดือน				
	ระหว่าง 9-12 เดือน				
	เต็ม 12 เดือน			52	76,600

ตารางที่ 7 ผลการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านราษฎร์สามัคคี

การใช้เงินตามวัตถุประสงค์

ผู้กู้เงินกองทุนหมู่บ้านราษฎร์สามัคคี จำนวน 53 คน ใช้เงินถูกต้องตามวัตถุประสงค์ของโครงการ ในการพัฒนาอาชีพให้แก่ครอบครัว เช่น การทำไร่ เลี้ยงสัตว์ ค้าขาย

• ทัศนคติของชุมชนต่อกองทุน

ทัศนคติของชาวบ้านต่อการกรรมการกองทุนหมู่บ้าน จากการสัมภาษณ์พบว่า ชาวบ้านมีทัศนคติที่ดีต่อการกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ในเรื่องของการจัดสรรเงินกู้ได้จัดสรรโดยคำนึงถึงความจำเป็นตามความต้องการตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้และความยุติธรรมเป็นที่ตั้งสำหรับทัศนคติของชาวบ้านและกรรมการกองทุนหมู่บ้านต่อกองทุน 1 ล้านบาท พบว่าชาวบ้านและกรรมการกองทุนหมู่บ้านมีความพึงพอใจมากที่มีเงินทุนการประกอบอาชีพเพิ่มขึ้นทำให้ชาวบ้านมีความคิดริเริ่มในการสร้างอาชีพใหม่ ๆ จากที่เคยหาเช้ากินค่ำ จากที่เคยหาเช้ากินค่ำก็ได้ประกอบอาชีพที่ตัวเองคิดอยากจะทำ เช่น การเลี้ยงหมู เลี้ยงวัวเนื้อ ค้าขาย หรือพัฒนาอาชีพอื่น ๆ สำหรับผู้ที่มีอาชีพทำอยู่แล้วก็ได้มีการขยายกิจการอย่างเช่น การทำไร่ข้าวโพดจากที่เคยทำไว้ 7 ไร่ ก็มีโอกาสขยายเพิ่มเป็น 10 ไร่ ขยายร้านให้มีสินค้าเพิ่มขึ้น ทำให้มีรายได้เพิ่มมากขึ้นด้วย

- การเรียนรู้เพื่อการพึ่งพาตนเอง

กองทุนหมู่บ้านราษฎรสามัคคี มีการเรียนรู้จากสิ่งที่เคยทำอยู่แล้วในสิ่งเดิม ๆ คือ การทำไร่ข้าวโพด การเลี้ยงวัวเนื้อ ยังไม่มีการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ เพิ่มเติม นอกจากจะมีเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลเข้าไปอบรมให้ความรู้เพิ่มเติมอย่างต่อเนื่อง

4.2.2 ผลการประเมินหน่วยระบบ B

หน่วยระบบ B คือ หน่วยระบบการดำเนินการของผู้กู้แต่ละราย

1) ผลการประเมินบริบทเฉพาะตัวของหน่วยระบบ B พบว่า

1. อาชีพหลักของผู้กู้ คือ การเกษตรพืชไร่ข้าวโพด อาชีพรองคือการเลี้ยงสัตว์ (วัวเนื้อ) ค้าขาย และรับจ้างทั่วไป
2. ผลการประกอบอาชีพเดิมของผู้กู้ บางครัวเรือนมีรายได้พอเพียงต่อการเลี้ยงครอบครัวบางครั้งไม่พอเพียง
3. ปัญหาอุปสรรคในการประกอบอาชีพ ส่วนใหญ่จะเกิดจากสภาพดินฟ้าอากาศ ฝนไม่ตกต้องตามฤดูกาล ทำให้ผลผลิตที่ได้ไม่เต็มเม็ดเต็มหน่วย รองลงมาคือ วัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตมีราคาแพง ได้แก่ เมล็ดพันธุ์ ปุ๋ย ยาปราบศัตรูพืช เป็นต้น
4. สมาชิกในครอบครัวของผู้กู้ส่วนใหญ่ตั้งแต่ 2 – 5 คน กำลังอยู่ในวัยเรียนและวัยทำงาน มีระดับการศึกษาดังแต่ชั้น ป.6 – ม.6
5. สภาพการอยู่อาศัย ส่วนใหญ่มีบ้านเป็นของตนเอง รายได้ของครอบครัวของผู้กู้ส่วนใหญ่มีรายได้ต่อปี เพราะการทำเกษตรพืชไร่จะให้ผลผลิตปีละครั้ง ราย

ได้ส่วนใหญ่เฉลี่ยครัวเรือนละประมาณ 20,000 – 50,000 บาท ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับการทำงานทำน้อย และผลผลิตที่ได้รวมกัน ถ้าปีไหนฝนดีผลผลิตเต็มเม็ดเต็มหน่วยรายได้ก็มาก สำหรับความเพียงพอของรายได้และรายจ่ายนั้น เมื่อหักรายจ่ายแล้วบางปีก็เพียงพอ บางปีก็ไม่เพียงพอ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว

6. หนี้สินของครอบครัวผู้กู้ก่อนกู้เงิน พบว่า ผู้กู้ส่วนใหญ่มีหนี้สินอยู่ก่อนแล้ว เฉลี่ยครัวเรือนละไม่เกินกว่า 20,000 บาท สาเหตุของการมีหนี้สินเนื่องจากรายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่าย ผลผลิตทางการเกษตรที่ได้ไม่เต็มเม็ดเต็มหน่วย จึงทำให้ประสบกับปัญหาการขาดทุน แหล่งเงินกู้ของผู้กู้ส่วนใหญ่จะเป็น รกส.

2) ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ B พบว่า

1. จำนวนเงินกู้ที่ได้รับอนุมัติ ดังนี้

ทำไร่	35	ราย	เป็นเงิน	516,000 บาท
ทำสวน	7	ราย	เป็นเงิน	115,000 บาท
เลี้ยงสุกร	2	ราย	เป็นเงิน	85,000 บาท
เลี้ยงสัตว์ปีก	1	ราย	เป็นเงิน	15,000 บาท
เลี้ยงโค กระบือ	5	ราย	เป็นเงิน	20,000 บาท
ค้าขาย	3	ราย	เป็นเงิน	20,000 บาท

2. วัตถุประสงค์การกู้เงินตามโครงการ เพื่อการพัฒนาอาชีพ คือการทำไร่ 35 ราย ทำสวน 7 ราย เลี้ยงสุกร 2 ราย เลี้ยงโคเนื้อ 5 ราย เลี้ยงสัตว์ปีก 1 ราย ค้าขาย 3 ราย รวม 53 ราย

3. สถานที่ในการประกอบอาชีพของผู้กู้แต่ละราย คือ พื้นที่รอบนอกของหมู่บ้านและพื้นที่ภายในหมู่บ้าน วัสดุอุปกรณ์ในการประกอบอาชีพ ได้แก่ รถไถ , เครื่องพ่นยา , จอบ , เสียม , เครื่องยนต์ ฯลฯ ส่วนวัตถุดิบในการประกอบอาชีพ ได้แก่ ปุ๋ย , เมล็ดพันธุ์พืช , ยารักษาโรค ยาปราบศัตรูพืช ฯลฯ

4. ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ ผู้กู้ส่วนใหญ่จะอาศัยประสบการณ์เดิมที่มีอยู่ก่อนแล้วเป็นเครื่องชี้นำทาง

5. จำนวนแรงงานที่ใช้จะใช้แรงงานเครื่องจักรเป็นส่วนใหญ่แรงงานคนจะใช้เมื่อถึงฤดูกาลเก็บเกี่ยวผลผลิต

3) ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยระบบ B พบว่า

1. การใช้จ่ายเงินกู้ของผู้กู้แต่ละรายไม่ได้ลงบันทึกรายละเอียดของการใช้จ่ายไว้เป็นลายลักษณ์อักษร เนื่องจากผู้กู้คิดว่าไม่มีความจำเป็นจึงไม่เห็นความสำคัญของการลงบันทึกบัญชีค่าใช้จ่ายไว้

2. การหาความรู้เพิ่มเติมของผู้กู้แต่ละรายยังไม่มีโอกาสหาความรู้เพิ่มเติม และการหาตลาดก็มีตลาดรองรับผลผลิตอยู่แล้วจากที่เคยทำมาก่อน

3. ผู้กู้แต่ละรายไม่มีการทำบัญชีจ่ายเงินของตน และยังไม่มีผู้ที่จะช่วยเหลือแนะนำการทำบัญชี

4) การประเมินผลของหน่วยระบบ B พบว่า

1. ผลโดยตรง ผลการใช้จ่ายเงินกู้ตามวัตถุประสงค์ของโครงการของผู้กู้แต่ละรายทำให้มีทุนในการประกอบอาชีพเพิ่มขึ้น เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้ให้แก่ครอบครัว

2. ผลโดยอ้อม ทำให้ผู้กู้มีประสบการณ์ในการดำเนินกิจการ มีการพึ่งพาตนเองและมีการกลับคืนถิ่นของลูก ๆ หลาน ๆ ครอบครัวมีความอบอุ่นอยู่กันพร้อมหน้า พ่อแม่ ลูก

4.3 ผลการประมวลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้กู้

จากการประมวลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้กู้อาชีพทำไร่ข้าวโพดสรุปได้ดังนี้

ปัจจัยนำเข้าที่ดี ได้แก่ เงินทุน ปุ๋ย เมล็ดพันธุ์พืช ยาฆ่าแมลง ยากำจัดวัชพืช และน้ำฝน รวมถึงเครื่องจักร (รถไถ) และแรงงานคน

กระบวนการที่ดี ได้แก่ รายละเอียดของการใช้จ่าย มีการลงบันทึกบัญชีรายจ่ายให้เป็นปัจจุบันสามารถตรวจสอบได้ มีการหาความรู้เพิ่ม หาตลาดและจัดระบบบริหารจัดการให้ดี อะไรทำก่อน ทำหลัง

ผลผลิตที่ดี ได้แก่ ด้านคุณภาพและปริมาณที่พอเหมาะ ได้แก่ เมล็ดใหญ่ ผิวสวย แน่น และมีน้ำหนัก ปริมาณที่ได้จะต้องเป็นสัดส่วนที่ใกล้เคียงกันกับค่าใช้จ่ายที่ได้ลงทุนไป

อาชีพเลี้ยงสัตว์ (โคเนื้อ, หมู) สรุปได้ดังนี้

ปัจจัยนำเข้าที่ดี ได้แก่ เงินทุน วัตถุประสงค์ของโครงการ พันธุ์สัตว์ที่แข็งแรงสมบูรณ์ไม่เป็นโรค สถานที่เลี้ยง โรงเรือนหรือคอก อาหารสัตว์ ยา น้ำ

กระบวนการที่ดี ได้แก่ รายละเอียดค่าใช้จ่ายแต่ละอย่างมีการลงบันทึกสามารถตรวจสอบได้ การหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับสัตว์เลี้ยง การหาตลาด การบริหารจัดการ

ผลผลิต ด้านคุณภาพและปริมาณที่พอเหมาะ ได้แก่ สัตว์ต้องอยู่ในสภาวะที่พร้อมจะจำหน่าย ควรคำนึงถึงอายุ น้ำหนักตัว ความแข็งแรงไม่เป็นโรคหรือล้มป่วย ปริมาณที่จำหน่ายควรจำหน่ายเป็นรุ่น

4.4 สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการทำสารนิพนธ์

4.4.1 การบรรลุเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านราชบุรีสามัคคี หมู่ที่ 8 ตำบล

คลองม่วง อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา คือ

- 1) การเกิดกองทุน พบว่าประชาชนในหมู่บ้านมีความสนใจและพอใจที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะเป็นสมาชิกของหมู่บ้าน
- 2) ระบบบริหารกองทุน พบว่า คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านมีความโปร่งใสในการทำงาน แต่ขาดความรู้ในการจัดระบบบริหารจัดการที่ดี จึงทำให้ไม่สามารถจัดทำบัญชีให้เป็นปัจจุบันได้
- 3) การเรียนรู้เพื่อการพึ่งพาตนเอง พบว่า สมาชิกกองทุนมีความต้องการที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ให้เกิดขึ้นกับตนเอง แต่สภาพภูมิประเทศ ภูมิศาสตร์ ไม่เอื้ออำนวยต่อการที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ เนื่องจากหมู่บ้านยังห่างไกลเมือง ความเจริญเข้าไปยังไม่ถึง อีกทั้งหน่วยงานภาครัฐ ยังไม่เข้าไปสนับสนุนเท่าที่ควรจะเป็น จึงทำให้สมาชิกแต่ละรายต้องเรียนรู้แต่สิ่งที่ผ่านมาจากประสบการณ์เดิมที่มีอยู่
- 4) การสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจ พบว่า สมาชิกกองทุนยังไม่มีการเรียนรู้หรือขาดความรู้ความสามารถในการที่จะสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจให้กับตนเอง ยังต้องรอการพัฒนาไปเรื่อย ๆ อย่างต่อเนื่อง
- 5) การมีศักยภาพและมีความเข้มแข็ง พบว่า กองทุนหมู่บ้านปากกล้วยยังขาดศักยภาพและความเข้มแข็งอยู่มาก เพราะคณะกรรมการบริหาร ขาดความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการที่ดี จึงเป็นการยากที่จะพากองทุนไปสู่การมีศักยภาพและความเข้มแข็ง อีกทั้ง กองทุนหมู่บ้านปากกล้วยยังตั้งอยู่ห่างไกลความเจริญ ขาดความเจริญทางวัตถุคิบ โดยเฉพาะทางด้านโครงสร้างพื้นฐาน เช่น การคมนาคม แหล่งน้ำอุปโภค บริโภค เป็นต้น

4.4.2 ปัจจัยด้านบวกและด้านลบ ที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุวัตถุประสงค์

ปัจจัยด้านบวกที่ส่งเสริมการบรรลุวัตถุประสงค์

- 1) เงิน 1 ล้านบาทและความต้องการของสมาชิกในชุมชน
- 2) ความสามัคคี

- 3) การมีการจัดประชุมเสวนาสมาเสมอ
- 4) การช่วยเหลือกัน

ปัจจัยด้านลบ

- 1) การคมนาคมไม่สะดวก
- 2) หมู่บ้านตั้งอยู่ห่างไกลตัวอำเภอ
- 3) แหล่งน้ำอุปโภค บริโภคไม่เพียงพอ
- 4) โอกาสในการหาความรู้เพิ่มมีน้อย
- 5) พื้นฐานการศึกษาของชาวบ้านส่วนใหญ่ได้รับการศึกษาน้อย
- 6) ทรัพยากรที่จะใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตไม่มี

4.4.3 การเกิดองค์กรเครือข่ายเรียนรู้

ปัจจุบันหมู่บ้านราษฎรสามัคคีไม่มีองค์กรเครือข่ายในการเรียนรู้ร่วมกับองค์กรอื่น ๆ ทั้งในระดับหมู่บ้านและในระดับตำบล

4.4.4 ความเข้มแข็งของชุมชน

ความเข้มแข็งของชุมชนที่เกิดจากกองทุนหมู่บ้านราษฎรสามัคคี ตำบลคลองม่วง อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา โดยการเก็บข้อมูลใช้แบบสอบถาม 50% ต่อจำนวนครัวเรือน 118 ครัวเรือน (ใช้เกณฑ์เป็น%)

- 1) สมาชิกในชุมชนมีความสามัคคี 75%
- 2) สมาชิกในชุมชนมีความซื่อสัตย์ 60%
- 3) ชุมชนยกย่องคนทำความดี 64%
- 4) สมาชิกในชุมชนมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน 58%
- 5) สมาชิกมีโอกาสหาความรู้เพิ่ม จำนวน 1 ครั้ง/วัน
- 6) สมาชิกในชุมชนมีอาชีพ สามารถเลี้ยงครอบครัวได้ เพิ่มขึ้นกว่าเดิม 10%
- 7) ครอบครัวในชุมชนมีความอบอุ่นอยู่พร้อมหน้ารักใคร่ปรองดองกัน เท่าเดิม
- 8) ในชุมชนมีการรวมตัวกลุ่มองค์กรประชาชน เพิ่มขึ้นจากเดิม 5 กลุ่ม
- 9) ในชุมชนมีการรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกชุมชนเป็นประจำ โดยการประชุมหรือเสวนา 65%
- 10) ในชุมชนมีการช่วยเหลือเด็ก สตรี คนชรา คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส
- 11) ในชุมชนมีผู้นำที่มีคุณธรรม ยุติธรรม 95%

12) ในชุมชนสามารถร่วมกันแก้ปัญหาของชุมชนได้ โดยมีแผนงานที่คิดโดยสมาชิกในชุมชน 50%

(ที่มาจาก บร.2 หมู่บ้านราษฎร์สามัคคี)

ความเข้มแข็งของชุมชนตามที่กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนดพบว่า ชุมชนมีการเรียนรู้ร่วมกันเพิ่มมากขึ้น เกิดความสามัคคีและมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
ในหมู่บ้าน

ความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนะของประชาชนพบว่า สมาชิกในชุมชนควรหมั่นศึกษาหาความรู้หมั่นศึกษาหาความรู้ ให้เกิดขึ้นในท้องถิ่นตนเอง มีความซื่อสัตย์ และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความสามัคคี มีความเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวมและรับผิดชอบต่อน้ำที่
ให้ดีที่สุด ประกอบด้วยการมีผู้นำที่ดี มีคุณธรรมและยุติธรรม

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จากการติดตามผลการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง หมู่บ้านราษฎร
สามัคคี สรุปได้ดังนี้

5.1 วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

5.1.1 เพื่อทราบว่ากระบวนการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านราษฎรสามัคคี หมู่ที่ 8
บรรลุเป้าหมายมากน้อยแค่ไหน

- 1) ท้องถิ่นมีความสามารถในการบริหารจัดการกองทุน
- 2) ท้องถิ่นมีความในการบริหารจัดการกองทุน
- 3) ท้องถิ่นชุมชนมีกระบวนการพึ่งพาตนเอง โดยการเรียนรู้และคิดริเริ่ม เพื่อแก้

ปัญหาของตนเอง มีการสร้างศักยภาพของประเทศได้รับการกระตุ้น และมีภูมิคุ้มกันกับทั้งสังคมก็
มีภูมิคุ้มกัน

4) เศรษฐกิจระดับฐานรากของประเทศได้รับการกระตุ้น และมีภูมิคุ้มกันกับทั้ง
สังคมก็มีภูมิคุ้มกัน

5) ประชาชนในท้องถิ่นมีศักยภาพ และความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคม

5.1.2 เพื่อทราบว่าปัจจัยด้านบวกและปัจจัยด้านลบ ที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุเป้า
หมายดังกล่าวมีอะไรบ้าง

5.1.3 เพื่อให้กระบวนการทำสารนิพนธ์เป็นกระบวนการสร้างเครือข่ายองค์กร เพื่อการ
เรียนรู้ซึ่งมีความเชื่อมโยงระหว่างกันภายในชุมชนท้องถิ่นระดับหมู่บ้าน ระดับตำบล และระดับ
ประเทศ

5.1.4 เพื่อให้ได้ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชนพื้นที่เป้าหมาย บร.
7 (ภาคผนวกจ-)และเพื่อทราบข้อมูลระดับความเข้มแข็งของชุมชนตามชีวิตที่ทางกองทุนหมู่บ้าน
และชุมชนเมืองกำหนด บร.2 (ภาคผนวก จ-2)

5.2 วิธีดำเนินการ

การดำเนินการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1) ศึกษาให้เข้าเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านราษฎรสามัคคีในชุมชนท้องถิ่น ที่ผู้ทำสาร
นิพนธ์ปฏิบัติงาน

2) ศึกษาสภาพการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านราษฎรสามัคคีในชุมชนท้องถิ่น ที่ผู้ทำ
สารนิพนธ์ปฏิบัติงาน

3) ใช้ชีพีโบลวเคราะห้กองทุนหมู่บ้าน และกำหนดตัวบ่งชี้ตลอดจนตัวแปรที่จะทำการ

4) เก็บรวบรวมข้อมูล โดยอาศัยข้อมูลบางส่วนจากแบบ บร. บางส่วนทำการเก็บข้อ

5) ประมวลสังเคราะห์ข้อมูลตามประเด็นที่จะต้องเขียนในบทที่ 3 และบทที่ 4

5.3 ผลการดำเนินการ

ผลการประเมินระบบการบริหารจัดการ และแนะนำส่งเสริมผู้

5.3.1 กองทุนหมู่บ้านราษฎรสามัคคี มีระเบียบกองทุนซึ่งใช้เป็นแนวทางในการบริหารงานและปฏิบัติงานในกรณีต่อไปนี้

- 1) การจัดตั้งกองทุน
- 2) การคัดเลือกคณะกรรมการ
- 3) การสมัครสมาชิก
- 4) การคัดเลือกผู้กู้ และยออดเงินให้กู้
- 5) การคิออัตราดอกเบี้ย และการชำระหนี้

5.3.2 การแนะนำส่งเสริมผู้ สมาชิกภายในหมู่บ้านได้รับการแนะนำการประกอบอาชีพตามวิธีแผนใหม่ ของพัฒนากรอำเภอปากช่อง และดำเนินงานตามแบบแผนทฤษฎีที่ว่าด้วยเศรษฐกิจพอเพียง

พอการประเมินระบบการดำเนินการของผู้กู้แต่ละราย

- 1) สมาชิกผู้กู้ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพตามโครงการที่ขอกู้
- 2) สมาชิกได้มีการพัฒนาเทคนิควิธีการทำงานโดยการเรียนรู้ด้วยตนเอง
- 3) สมาชิกสามารถจัดหาวัตถุดิบที่ดีขึ้นกว่าเดิม เพราะมีทุนพอเพียง
- 4) สมาชิกสามารถชำระคืนเงินคั่นพร้อมดอกเบี้ยให้กับกองทุนได้

ผลการประเมินเทคนิควิธีการทำธุรกิจของผู้กู้แต่ละราย

- 1) สมาชิกมีการรวมกลุ่มเพื่อจำหน่ายผลผลิต ส่งผลให้มีอำนาจต่อรองเพิ่มมากขึ้น
- 2) สมาชิกมีการพัฒนาปรับใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่เพิ่มมากขึ้น
- 3) การบรรลุวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านหนองสองห้อง

5.4 อภิปรายผล

5.4.1 การบรรลุวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านราษฎรสามัคคี

- 1) กองทุนหมู่บ้านราษฎรสามัคคี เกิดจากความร่วมมือของคนในหมู่บ้าน ร่วมกันก่อตั้ง มีการปล่อยเงินกู้ 2 ครั้ง มีแนวโน้มว่าผู้กู้จะสามารถชำระคืนได้ทั้งหมด
- 2) กองทุนหมู่บ้านราษฎรสามัคคี มีการจัดระบบการบริหารกองทุน โดยมีคณะกรรมการกองทุนโดยมีการแบ่งแยกหน้าที่กันทำงาน มีระเบียบกองทุนที่ชัดเจน
- 3) กองทุนหมู่บ้านราษฎรสามัคคี เปิดโอกาสให้สมาชิกกองทุน คนในหมู่บ้านมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างสม่ำเสมอและมีการประชุมประจำเดือนทุกเดือน
- 4) คนในหมู่บ้านราษฎรสามัคคี มีการรวมกลุ่ม มีการออมทรัพย์ คือกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต และมีการรวมกลุ่มการประกอบอาชีพเลี้ยงไก่
- 5) คนในหมู่บ้านราษฎรสามัคคี มีความซื่อสัตย์ สามัคคี รักใคร่ปรองดองกัน มีการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน แต่มีเพียงบางกลุ่มที่มีความขัดแย้งกัน

5.4.2 ปัจจัยที่ก่อให้เกิดผลทางด้านบวกและทางด้านลบ

ปัจจัยทางด้านบวก

- 1) ความสามัคคีของสมาชิกในหมู่บ้านและความตั้งใจจริงในการประกอบกิจกรรม เพื่อจะได้ผลสำเร็จและได้ผลตอบแทนที่สูง
- 2) สมาชิกได้มีการพัฒนาใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่มากขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้มีการลดต้นทุนการผลิต

3) ความต้องการในสินค้าและบริการ ซึ่งนับเป็นปัจจัยกระตุ้นที่ดี ที่ทำให้สมาชิกปฏิบัติงานอย่างเต็มกำลังความสามารถ

- 4) ความมั่นคงของกลุ่ม เพื่อที่กลุ่มจะได้ประสบผลสำเร็จ

ปัจจัยทางด้านลบ

- 1) การเป็นหนี้สินธนาคารและนายทุนนอกระบบ ซึ่งมีอัตราดอกเบี้ยที่สูง
- 2) ทรัพยากรธรรมชาติไม่เอื้ออำนวย เช่น น้ำ ดิน
- 3) สภาพภูมิอากาศเปลี่ยนแปลง เช่น ฝนตกไม่ตามฤดูกาล
- 4) การระดมเงินออมของกลุ่มยังไม่แข็งแรง

5.4.3 ผลโดยตรงและผลกระทบต่าง ๆ คือ

- 1) ความสามัคคี ร่วมมือร่วมใจกัน
- 2) ความขัดแย้ง

- 1) การมีอาชีพพึ่งพาตนเองได้
- 2) มีผู้ที่นำมีคุณธรรม ยุติธรรม
- 3) การเสียสละทำประโยชน์ให้ส่วนร่วม

5.2.4 ผลโดยตรงและผลกระทบต่าง ๆ คือ

- 1) ผลกระทบโดยตรง
 - สมาชิกมีเงินลงทุนเพิ่มในการประกอบอาชีพ
 - สมาชิกสามารถปลดปล่อยภาระหนี้สินที่มีอยู่
 - สร้างโอกาสในการประกอบอาชีพใหม่
- 2) หมู่บ้านมีความสุข เพราะชาวบ้านมีงานทำ มีการพึ่งพาตนเอง

5.5 ข้อเสนอแนะ

ผู้ทำสารนิพนธ์ได้พบบางประเด็นที่ควรเสนอแนะให้มีการแก้ไขเกี่ยวกับการบริหารและการกองทุน ดังนี้

5.5.1 ข้อเสนอแนะ การปรับปรุงแก้ไขระเบียบบังคับกองทุน

- 1) ควรมีการยืดระยะเวลาในการชำระคืนหนี้เงินกู้ โดยพิจารณาตามลักษณะอาชีพและวัตถุประสงค์ของการกู้
- 2) ควรเปิดโอกาสให้ชุมชนได้ทำโครงการขนาดใหญ่ เพื่อก่อให้เกิดรายได้ที่แน่นอน โดยการอนุมัติเงินกู้เกินกว่าปกติ
- 3) ควรมีการจดทะเบียนกองทุนเป็นนิติบุคคลเพื่อรับรองปัญหาภายนอกหน้าในการฟ้องร้องการชำระหนี้ตามกฎหมาย

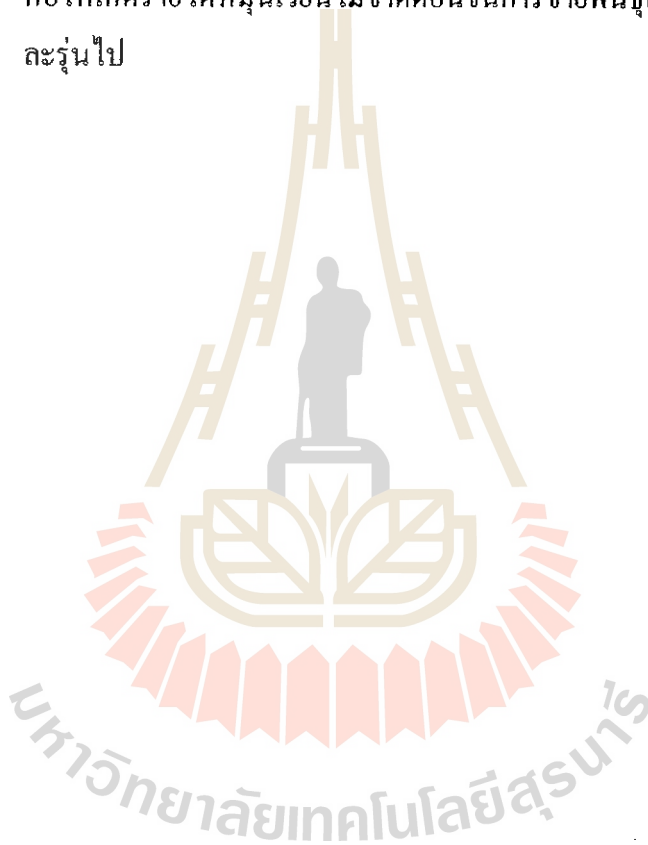
5.5.2 ข้อเสนอแนะการบริหารจัดการกองทุน

- 1) ความโปร่งใสในการบริหารงาน โดยการทำเอกสาร หลักฐานแสดงยอดตัวเลขในที่ประชุม
- 2) ควรมีการทำผังงาน หรือสายงานเพื่อแบ่งอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของคณะกรรมการกองทุนให้ชัดเจน เพื่อกรรมการกองทุนจะได้เรียนรู้งานร่วมกัน
- 3) การปล่อยเงินกู้ของกองทุนหมู่บ้านราษฎรสามัคคีควรมีการปล่อยเงินกู้เป็นระยะ ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับฤดูกาลผลิต ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์ ได้แก่ การนำเงินไปหมุนเวียนก่อนฤดูกาลทำงาน ซึ่งทำให้เกิดความเสี่ยงในการได้

เงินกลับคืนมาประกอบกิจกรรมตามโครงการที่ขอู้ สามารถชำระหนี้คืนกองทุนได้ เพราะการดำเนินงานสิ้นสุดระยะเวลา 1 ปี

5.5.3 ข้อเสนอแนะการนำเงินกู้ไปพัฒนากิจกรรมอาชีพของผู้กู้

- 1) ผู้กู้ควรมีการทำบัญชีรายรับ – รายจ่ายของโครงการ เพื่อทราบตัวเลขที่แท้จริง ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงแก้ไขปัญหาการประกอบกิจกรรมของผู้กู้
- 2) การทำกิจกรรมของผู้กู้ ควรทำในลักษณะหมุนเวียนเช่น การเลี้ยงสัตว์ จะทำการซื้อพันธุ์สัตว์ จำนวน 3 รุ่น คือ ขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ ซึ่งจะก่อให้เกิดรายได้หมุนเวียนไม่ขาดตอนจนการขายพันธุ์สัตว์ตามขนาดของแต่ละรุ่นไป

บรรณานุกรม

- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ , สำนักงาน . 2544 . คู่มือการดำเนินงาน
สำหรับคณะกรรมการสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านระดับ
จังหวัดและอำเภอเพื่อเตรียมการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง .
สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี.
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ , สำนักงาน . 2544 . คู่มือสำหรับประชาชน
เพื่อเตรียมการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง . กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
คุรุสภาลาดพร้าว.
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ , สำนักงาน . 2544 . ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544 ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
แห่งชาติว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544
และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544 . กรุงเทพฯ : บริษัทสหพัฒนาการพิมพ์ จำกัด.
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านราษฎรสามัคคี . 2544 . ระเบียบข้อบังคับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านราษฎรสามัคคี . นครราชสีมา.
- นายสิบสอง . 2545 . อาทิตยภูธร . อาทิตยวิเคราะห์รายวัน . 16 สิงหาคม 2545 , หน้า 22.
- นิตา ชูโค . 2538 . การประเมินโครงการ . กรุงเทพมหานคร : พีเอ็น การพิมพ์.
- ปี 40 ยอดหนี้ทะลักเฉียดแสนล้าน . 2541 . ไทยรัฐ . 2 กุมภาพันธ์ 2541 , หน้า 9.
- เปิดตัวแบรนด์ชั้นนำระดับโลก . 2545 . ฐานเศรษฐกิจ . 11-14 สิงหาคม 2545 , หน้า 25.
- พลุน้ำแข็ง . 2545 . เรียงคนมาเห็นข่าว . มติชนรายวัน . 12 สิงหาคม 2545 , หน้า 4.
- มาตรการสนับสนุนธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม . 2542 . ประชาชาติธุรกิจ . 12-15 สิงหาคม
2542 , หน้า 15.
- เขาวดี ราชภัฏวไลยอลงกรณ์ . 2542 . การประเมินโครงการแนวคิดและแนวปฏิบัติ . พิมพ์ครั้งที่ 1
กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เลขานุการปิโอบุณยสุภานนท์ . 2545 . อาทิตยวิเคราะห์รายวัน . 16
สิงหาคม 2545 , หน้า 23.
- สุนทร คงวราคม . 2545 . 1 ปีที่น้ำท่วม น้ำท่วมแผ่นดินใจที่เกินจะเขี้ยว . มติชนรายวัน . 12 สิงหาคม
2545 , หน้า 22.

สถาบันราชภัฏ , สำนักงาน . 2544 . ชุดวิชาการประเมินเพื่อพัฒนา หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต
การจัดการและการประเมินโครงการ . กรุงเทพฯ.

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (บรรณาธิการ) . 2544 . รวมบทความทางการประเมินโครงการ . พิมพ์ครั้งที่
6 ฉบับปรับปรุงเพิ่มเติม. สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Stufflebeam , D.L. Education evaluation and decision making Bloomington : Indiana , Phi Delta
Kappa National Study Ckominettee On Evaluation , F.E. Peacock Publishers , Inc.,
1971.

